درعلیه‌ده غلطه‌ده « آرەولك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքական կարեւոր լուրերու սովէ բռնուած եւրոպական լրագիրները՝ անցեալները իբրեւ դիւրաբորբոք խնդիր կը ներկայացնէին Ռուսիոյ այն ձգտումը՝ որով կ'ուզէր յարաբերութիւն հաստատել Աֆղանիստանի հետ: Բայց Անգլիոյ այդ մասին ցուցուցած մերժումը տեսնուելէ ետք բաւական ժամանակ անցած է արդէն, տակաւին ո՛ եւ է լուրջ շարժում չերեւցաւ Ռուսիոյ կողմէ իր այդ փափաքը վրդովիչ միջոցներով իրագործելու համար: Ասկէ կը հետեւի որ ամէն անգամ մեծ կարեւորութիւն տալու չէ եւրոպական մամուլին կարգ մը լուրերուն, զի անոնք աւելի ենթադրութիւններ են քան իրական տեղեկութիւններ, մանաւանդ որ այդ ենթադրութիւնները համեմուած կ'ըլլան սովորաբար յուզումնալէտ մեկնութիւններով եւ յոռեվախճան տեսութիւններով միայն, անոր համար որ ընթերցողներու մտքին վրայ զգայացունց տպաւորութիւն ընեն: Մինչ եթէ բարակը նայուի, գրողներն իրենք ալ գիտեն թէ իրական աշխարհին մէջ գոյութիւն չունին բնաւ այն կասկածները ու վախերը՝ զորս ունենալ կը ձեւացնեն անոնց կեղծ-երկչոտ հեղինակները:

Վերջին քաղաքական կարեւոր լուրերուն մէջ առաջին տեղը պէտք է տալ Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ միջեւ համաձայնութեան իբրեւ հիմ ծառայելու կոչուած բանակցութեանց խնդրոյն՝ որոնք յաջող վախճանի մը յանգած են, եւ որոնք եթէ վաւերացուին աւստրիական ու հունգարական Խորհրդարաններէն առանձին առանձին, վերջապէս կը փակեն երկուորեակ կառավարութեանց միջեւ քանի տարիներէ ի վեր տիրող անհամաձայնութիւնը ի մասին երկուստեք կնքուելիք պետական պայմանագրին: Ուստի եթէ արդարեւ Խորհրդարանները վաւերացնեն որոշուած համաձայնութեան պայմանները, զորս փոխադարձ զիջումներով գծած են երկու կառավարութեանց Նախարարութիւնները Խորհրդարաններուն վաւերացման ենթարկելու թեւէթեամբ, պէտք է ընդունիլ թէ յատուկ շնորհաւորութեան արժանի կ'ըլլայ աւստրօ-հունգարական պետութիւնը՝ այսպիսի կնճռալից խնդիր մը յաջողութեամբ վերջացնելուն համար: Իր ներքին խաղաղութիւնը կատարեալ ըլլալու համար՝ կը մնայ անդին միայն մէկ խնդիր, այն է միայն գերման եւ չեխ տարրերուն համաձայնութեան խնդիրը որ աւստրօ-հունգարական պետական պայմանագրին կնքման խնդրէն ոչ նուազ կնճռոտ եւ յուզումնալից է: Բայց ինչպէս այդ վերջինը կարգադրելու հնարք գտնուած է վերջապէս, անյուսալի չէ որ հուսկ ապա միւս խնդիրն ալ բանաւոր լուծման մը յանգեցնելու եղանակաւոր միջոցը գտնուի, որով Եւրոպայի կեդրոնական կայսրութեան (Աւստրիոյ–Հունգարիոյ) մէջ խաղաղութիւնը ու հանդարտութիւնը վերջնականապէս տիրող կը հանդիսանայ, ինչ որ ընդհանուրին բաղձանքն է, մասնաւորապէս ծերունազարդ Ֆրանց-Յոզէֆ կայսեր, որ անհունապէս կը փափաքի վերջացած տեսնել իր ընդարձակ պետութեան մէջ տիրող ո՛ եւ է մեծ կամ փոքր խառնակութեան պատճառները, խնդիրները եւ կնճիռները:

* * *

Տէլհիի մէջ այս պահուս կատարուող պերճաշուք հանդէսները ու մեծափառ արարողութիւնները՝ որոնցմով կը հռչակուի Հնդկաստանի կայսր (Էտուարտ Է.) թագադրութիւնը, նպատակ ունին մեծաշուք ցոյցերով հասկցնել իբր 300 միլիոն անգլիահպատակ Հնդիկներուն թէ իրենց վեհապետը որ հազարաւոր մղոններով հեռու կը բնակի իրենցմէ, նոյնքան կը յարգէ իրենց դիւրազգածութիւնները եւ սովորութիւնները, որքան բուն իսկ իր բնիկ ոստանին եւ ծննդական երկրին ժողովուրդներուն, եւ թէ հոգւով ու մտքով այնքան մօտ կը զգայ ինքզինքը իրենց, որքան բուն իսկ Անգլիացիներուն, Սկովտիացիներուն եւ Իռլանտացիներուն, եւն.: Այս կերպով աւելի ամրացած կ'ըլլան Հնդիկներուն հպատակութեան կապերը իրենց կայսեր վեհապետական իշխանութեանը հետ, որ ատկէ տարբեր փափագ չունի արդէն, երբ այդ շքեղափայլ հանդէսները ու մեծածախս ցոյցերը կատարել կուտայ այս պահուս Տէլհիի մէջ՝ ներկայութեամբ նոյն իսկ իր եղբօր, Քոնոթի դքսին, հանդէսները եւ ցոյցերը՝ որոնք անգամ մըն ալ կը յայտնեն Մեծն Բրիտանիոյ համաշխարհային կայսրութեան զանազան տարրերներուն զօրաւոր ու սերտ բաղկացութիւնը եւ անքրաժան կապակցութիւնը:

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԻ ԿԵԱՆՔԸ

Աշունը.—Վարուցանը.—Տնտեսական տագնապ.—Կրօնական անկեալ վիճակ մը.—Վարժարանը:

Ամառը՝ հողագործ ժողովուրդի մը ամենէն տենդոտ եղանակը ա՛լ անցաւ, առանց սակայն ակնկալուած հունձքով մը օժտելու գիւղական յարկերը. ինչ որ չարչրկող եւ դժպհի աշխատութիւններէ յետոյ ախուր ներգործութիւն մը կ'ընէ գիւղի դէմքերուն վրայ: Հիմա աշունը իր բովանդակ տժգունութիւնը սփռեր է այն դաշտավայրերուն վրայ, ուր երբեմն այնքան ոգեւորութիւն կը տիրէր, այնքան չէին էր աշխատաւորներու հետ նաեւ երգող թռչուններով: Մթաղկոտ ծաղիկներով առլցուն վայրեր, զրկուած այդ ակնահաճոյ սիրուն երփներանգումէն, խորունկ խուզուած գլուխներուն նման լերկ, հրապոյրի ու հրճուանքի կայծը չունին տալիք ո՛չ սրտին եւ ո՛չ ալ հոգիին. հիւսիսի պաղ քամի մը կը փչէ չարունակ, դեղնած տերեւներով ծածկելով ծառաստաններու յատակը: Տեղատարափներու յաջորդող տաքուկ արեգակին ազդեցութեան տակ՝ տեղ, տեղ, այդ թափուր անհրապոյր տափաստաններու մէջ, փալփլող կանանչներու փունջեր կը նշմարուին որոնք սակայն քիչ յետոյ պիտի անհետանան ծածկուելով ձիւնի թանձր խաւերու տակ:

Ցայտուն է թէ հողագործին համար կարեւորութեան տեսակէտով աշունը ամենէն առաջինն է անոր հաշիւներուն մէջ, որոնք զարմանալի պարզութիւն մը ունին. աշնանացանը լայն տեղ մը կը գրաւէ, վասն զի այդ եղանակին մէջ նետուած սերմին արդիւնաբերումը միշտ ապահովուած է. ուստի դաշտերու վրայ տարածուած լծվարներու մէջէն շատեր իրենց ոգեպահիկն է որ բուռ բուռ կը յանձնեն սեւ հողին:

Մեր գիւղին համար աշունը կարօտութեան նոր թուական մը բացաւ. այս աննախանձելի վիճակը միշտ նոյնը կը մնայ: Հողին արտադրած բերքերը նոյն իսկ մեծ մասին պարտքերը չկրցան գոցել, պահանջատէրներ, առատ ու այլազան, իրարու յաջորդելով անել կացութեան մը մատնեցին զայն:

Բինկեան այցելող մը, մանաւանդ անձրեւոտ օրերու մէջ, կը կարծէ թէ աղբանոց մըն է ան. այն աստիճան աղտոտ ու անմաքուր են փողոցներն ու ճամբաները. բլրաձեւ աղբերու կոյտեր շատ անգամ տուներու խիստ մօտիկը, ժողովուրդին քթին դուռը բուսած են. կոյուղիներ չկան, ուստի եւ ամէն աղտեղութիւն բացն է: Բինկեանցիին այս մասին ցոյց տուած անտարբերութիւնը իրեն համար խիստ աններելի բան մըն է, քանի որ գիտէ առողջապահիկ օրէնքները, եւ անոնց գործադրութեան օգտակարութիւնը: Կ'արժէ որ միայն այս նպատակաւ յանձնախումբ մը կազմուի, իսկոյն բառնալու համար այդ գարշահոտ աղտեղութիւնները, որոնք իրենց արտաշնչութեամբ օդը կ'ապականեն, ու զանազան մահաբեր հիւանդութեանց միլիոնաւոր միքրոպներու որորան կ'ըլլան: Կտրիճներ, համաճարակ հիւանդութեանց հետեւանօք իրենց կեանքին ամենէն անուշ շրջանէն գերեզմանի ցուրտ փոսին կը յանձնուին, սգակիր ընտանիքներու լացն ու կոծը ձգելով իրենց ետին. ու այս ասոր համար որ, ամէն տարի աշնան կամ գարնան տարափոխիկ հիւանդութեամբ մը կը տառապի բնակչութեան մէկ մասը:

Ժողովուրդը տնտեսական յառաջդիմութեան համար ճար մը սկսաւ խորհիլ, ու այս տարի ճարը գտած կ'երեւի, որովհետեւ համայնքին մէջ պճըլտուք մը կը նշմարուի: Մեր կիներուն, աղջիկներուն ու մեզի արհեստ պէտք է կը պոռան. արդարեւ գեղեցիկ նպատակ, եւ օգտակար յղացում, եթէ յաջողին: Քաղաքներ այսօր կը յառաջդիմեն արհեստներու շնորհիւ, նոր նոր արհեստներով զանոնք ծաղկեցնելու ջանքեր կ'ըլլան, ինչո՞ւ սակայն գիւղը ետ մնայ. քաղաքացիէն նուա՞զ խելք ու ջանք ունի, ո՞վ է ըսեր թէ այս վերջինը պէտք է միշտ կառչած մնայ ափ մը սեւ հողին. չէ, սխալ է մեր ճամբան, պէտք է գիւղացիին ալ արհեստին ճաշակն ու համը տալ, ջանալու է զայն ալ բարձրացնել իր ինկած վիճակէն: Կ'երեւի թէ այս մասին նախաձեռնարկը Գ. վարդապետ Արսլանեան պիտի ընէ. քանի որ իր այս վերջին այցելութեան առթիւ, մէկ քանիներու խնդրանքին համաձայն, երկու աղջիկներ ղրկեց Ակն, սովրեցնել տալու համար անոնց ձեռական նուրբ աշխատութեանց հետ նաեւ գորգագործութիւն եւ ցփսիագործութիւն: Կ'ըսեն թէ Ակն այս ճիւղերուն մէջ բաւական յառաջդիմած է:

Կրօնական վիճակնիս շատ ինկած է. 6–7 տարիներէ ի վեր մասնաւոր քահանայ չունինք. շրջակայ գիւղերը բոլորն ալ ունին այս մխիթարութիւնը. աննշան բացառութեամբ մը, միշտ Տ. Վարդանի շնորհիւ է որ կրցեր ենք Ս. Պատարագի եւ եկեղեցական արարողութեանց երեսը տեսնել. հարիւր 50 տնւոր գիւղ մը առանց քահանայի, չիտակը աղէկ չէ՛ք գտներ. քահանայի մը չգոյութիւնը պատճառ ըլլալով ժողովուրդը սկսած է բոլորովին սառիլ, ուծանալ մայրենի Եկեղեցիէն. առաւօտ եւ երեկոյ Ս. Աստուածածնայ մեծագործ զանգակը կը զարնուի, առանց սակայն իր բարձրագոչ կոչումը կարենալ մարդ մը Աստուծոյ տունը հրաւիրելու. վարժարանի աշակերտներն են որ իրենց ուսուցիչներով շաբթուան մէջ քանիցս եկեղեցին դռնէն ներս մտնելով կ'աղօթեն, եկեղեցիի մը գոյութիւնը հաստատելով: Շատերուն վրայ տխուր ներգործութիւն մը կ'ընէ հոգեւոր մատակարարութեան էական պէտքին առանց երեսի վրայ ձգուիլը. կան սակայն մէկ քանի գիւղացիներ ալ՝ որոնք այս վիճակէն կ'ախորժին. գէթ իրենց ընթացքը ինծի ատանկ մտածել տուաւ: Ս. Պատրիարք Հօր ուշադրութեան կը յանձնենք այս խիստ կարեւոր խնդիրը, եւ կը խնդրենք, որպէս զի ազդու տնօրինութիւն մը ընէ. ինչո՞ւ չունենանք միայնուն քահանայ մը քանի որ կրնանք ապրեցնել զայն կանոնաւորապէս:

Վարժարաննիս գիւղին մէջ ամենէ՛ն գեղեցիկ շէնքն է. օդասուն, ընդարձակ եւ դասարանական դրութեամբ շինուած: Նոր կարգադրութեամբ մը երեք ուսուցիչներ կը պաշտօնավարեն հոն. կը սպասենք որ իրենց անձանձիր ջանքերովը յառաջիկայ քննութեանց ժամանակ ճերմակ երես ըլլեն:

Բինկեան Ց. Խ. Դ.

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԴԱՍԵՐ

ՇՆՉԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Ա.

Մեր կեանքի պահպանութեան համար պէտք ունինք սնունդներու եւ օդի, բայց մինչ կերակուրներու պէտքը մէջ ընդ մէջ կը զգացուի եւ անոնց չգոյութեան պարագային՝ կրնանք ապրիլ համեմատաբար երկար ժամանակ մը, օրեր եւ մինչեւ իսկ շաբաթներ, առանց մեռնելու՝ մեզի անկարելի է ընդհատել մեր շնչառութիւնը քանի մը վայրկեանէն աւելի, առանց կասեցնելու նոյն պահուն մեր կեանքն ալ:

Մեր գոյութիւնը ուրեմն կախում ունի սա անհրաժեշտ պայմանէն. օդին ներկայութիւնը, բայց ըստ բաւականին մաքուր օդի մը: Այս պայմանը պակսածին պէս (ըլլա՛յ օդին ապականութեամբը կամ մեր շնչառական գործարաններուն խանգարելովը), մեր կեանքն ալ կը կասի շնթահարիչ արագութեամբ մը:

Այս իրողութիւնը կ'իշխէ բնախօսութեան ու առողջապահութեան վրայ եւ ահա այս կարեւորութեան համար է որ յօդուածիս նիւթ ընտրեցի շնչառութիւնը:

Նախ պիտի քննենք՝

Ա. Թէ ինչպէս զետեղուած են շնչառութեան գործարանները. Բ. Յետոյ թէ ինչպէս կը գործեն անոնք. Գ. Թէ վերջապէս շնչառութեամբ ինչ փոփոխութիւններ կը կրեն մեր կազմուածքը եւ զմեզ շրջապատող օդը:

Շնչառութեան ծառայող գործարաններն են. շնչառական անցքերը, թոքերը, կուրծքի խոռոչները՝ ուր զետեղուած են թոքերը:

Քիթը.—Նախ շնչառական անցքերը, քիթը եւ անոր յաջորդող խողովակները: Քիթը ըսի եւ ո՛չ թէ բերանը: Քիթը ազդարար ուղի մըն է՝ ուրկէ կ'անցնին թոքերը մտնող կազերը: Այն օդը՝ որ ախորժելի կամ անախորժ հոտ մը ունի, անմիջապէս կասկած կը հրաւիրէ. բերանը սահմանուած չէ հոտերը զգալու. եթէ ապականած օդի հոսանքի մէջ գտնուինք, քթերնիս կը գոցենք եւ բերնով կը շնչենք, բայց ինքզինքնիս կը խաբենք կամովին եւ մեր թոքերն ալ կը խաբենք ներս խուժող օդի տեսակի մասին:

Բերնէն օդը ուղղակի թոքերուն մէջ կը հասնի, բայց եթէ այդ օդը ցուրտ ըլլայ՝ ժամանակ չունենար բաւականաչափ տաքնալու եւ աղետաբեր ազդեցութիւն մը կը ներգործէ ներսի նրբին գործարաններուն վրայ: Քանդ՝ երեւելի գերման փիլիսոփան՝ որ հակառակ փափուկ կազմին կրնայ տոկալ Քէօնիկսպէրկի ցուրտին եւ մառախլապատ կլիմային, կը յանձնարարէր սա պատուէրը՝ որուն կէտ առ կէտ կը հետեւէր, բերնով չշնչել քալելու ատեն:

Ասկից զատ, չափազանց չոր օդը քթին մէջ բաւականաչափ քանակութեամբ ջրաշոգի կը գտնէ եւ փոշիներէն կը մաքրուի շնորհիւ մազերուն եւ հեղուկ նիւթի մը (mucus), որով ռնգային խորշերը ծեփուած են. ասիկա շատ որոշ կերպով կը նշմարենք երբոր փոշելից օդի մը մէջ ատեն մը կենալէ յետոյ՝ ճերմակ թաշկինակի մը մէջ խնչենք,

Խռչափողը.—Քթէն օդը կ'անցնի խռչափողին մէջ. ասոր մուտքը միշտ ազատ է, բացի այն վայրկեանէն ուր կերակուր կամ հեղուկներ կը կլլենք, այն պահուն չենք կրնար շնչել. երբ ծանր ծանր խմենք՝ պէտք կ'ունենանք յետոյ օդի երկարեւ ուժգին ներշնչութեան մը, որովհետեւ շնչառութիւնը բաւական կը դադրի:

Կը հասկցուի ուրեմն թէ ինչպէս մահ առաջ կու գայ շնչահեղձութեամբ երբ բերանը չափազանց լեցուն ըլլայ կերակուրներով. կը հասկցուի նմանապէս սա կոպիտ դրամներու վտանգալի հետեւանքը. ուտել տասերկու պաքսիմատ կամ կլլել երկոտասանեակ մը եփած հաւկիթներ՝ ժամացոյցին տասներկու հարուածները հնչած պահուն:

Շնչափող.—Խռչափողը շնչափողին վերի մասն է. մէկը միւսին վրայ կանոնաւորապէս դրուած բաւական կարծր օղակներէն ձեւացած խողովակ մըն է ասիկա. այս է, շնչափողը միշտ բաց է, օդը հոն դիւրաւ ելեւմուտ կ'ընէ. թէեւ ասոր ներքին երեսները լերկ են, բայց պատուած են շատ զգայուն լորձնաթաղանթով մը:

Եթէ կերակուրի կտորուանքներ կամ ըմպելիքի կաթիլներ ճամբէն շեղելով՝ փոխանակ ստամոքս առաջնորդող խողովակին հետեւելու, անզգուշութեամբ շնչափողին մէջ մտնեն, շուտով անմիջական հազ մը զանոնք դուրս կ'արտաքսէ. անոնք որ «մոլոր կլլած են,» շատ լաւ զգացած են այս պարագան:

Այս լորձնաթաղանթը կը շարունակուի շնչառական գործարանի մէկ մեծ մասին մէջ. ասիկա կը կրէ իրարմէ անջատ մանրիկ թելեր որոնք անդադար կը շարժին, ինչպէս է տեսքը ցորենի դաշտի մը՝ որ հովին ազդեցութեամբ ալետատան կը տարուբերի: Այս թելերուն պաշտօնը ինչ է: Ասոնք մէկէն միւսին անցընելով դուրս կը հանեն փոքրիկ մարմիններ ու այլ եւ մնացորդներ որոնք կը խճողեն շնչառական անցքերը:

Ցնցուղներ.—Շնչափողը կը բաժնուի երկու ցնցուղներու՝ որոնք կը ստորաբաժանուին աւելի պզտիկ ճիւղաւորումներու. ասոնք ալ իրենց կարգին հետզհետէ կը նրբանան, մազի չափ նրբին անցքեր արտադրելու աստիճան, ուսկից առաջ կու գայ իրենց անունը, մազանման խողովակներ: Ասոնք ալ կը վերջանան թոքային փամփշտիկներ կոչուած փոքրիկ ուռուցումներով:

Շնչառութեան ծառը.—Շնչառական գործարաններուն ամբողջութիւնը ծառ մը ենթադրեցէք. շնչափողը կը ներկայացնէ անոր բունը, ցնցուղները՝ մեծ ճիւղերը որոնք կը կրեն ճիւղիկներ, ոստեր եւ նիհար ոստիկներ. օդային փամփշտիկները այս շնչառական ծառին տերեւներն են:

Արեան ծառը.—Շնչառութեան ծառին կցուած՝ արեան ծառն ալ կը ձեւացնէ ճիւղաւորումները սոյն խողովակներուն՝ որոնք արիւնը թոքերուն մէջ կը բերեն կամ թոքերէն սիրտը կը տանին: Արեան մազանման խողովակները իրենց մէջ կը շրջապատեն օդային մազանման խողովակները, բայց ասոնց միջեւ հաղորդակցութիւն չկայ. օդը եւ արիւնը թաղանթով մը իրարմէ միշտ բաժնուած ըլլալով, ի բաց առեալ արիւնաթքութեան (hémoptysie) պարագաները: Մեր կուրծքին մէջ գտնուած այս խողովակներու քանակութեան վրայ որոշ գաղափար մը պիտի ունենանք, երբ գիտնանք որ եթէ անոնք շարուէին իրարու քով՝ 200 մեթրի չափ տեղ մը պիտի գրաւէին, որուն 50ը օդային խողովակներուն եւ 150ն ալ՝ արեան խողովակներուն ի հաշիւ: Արեան եւ օդային խողովակներու ամբողջութիւնը կը կազմէ թոքերը, կակուղ նիւթէ մը բաղկացած. այս նիւթը մատներու ճնշման տակ տեղի կուտայ, կը սեղմուի դիւրաւ, յետոյ երբ ճնշումը դադրի՝ իր նախկին ծաւալը կը վերստանայ, ճիշդ սպունգի մը պէս: Դանակով կտրուած ատեն այս կակուղ նիւթը կը ներկայացնէ անհամար ծակտիկներ՝ որոնք արեան եւ օդային խողովակներու բերաններն են:

Շնչառական գործարանները իրենց այս կերպ կազմաւորութեան բերումով՝ ենթակայ են բազմաթիւ եւ յաճախ վտանգաւոր պատահարներու: Շատ անգամ կը բորբոքին: Քթին բորբոքումը՝ որ կը կոչուի ուղեղային հարբուխ (coryza), կրնայ թափանցել խռչափողին մէջ եւ պարզ հարբուխը առաջ բերել: Եթէ այս բորբոքումը ցնցուղներուն հասնի՝ հարբուխը կ'ըլլայ ցնցղատապ (bronchite) մը. ասիկա այն ատեն ծանր կերպարանք մը կը ստանայ՝ երբոր պզտիկ խողովակներուն մէջ մտնէ, օդային փամփշտիկներու բորբոքումը աւելի ծանր է: Գալով թոքախտին, ասիկա տարբեր հիւանդութիւն մըն է. թոքերուն մէջ տեղ տեղ կարծր գոնտեր առաջ կու գան, որ շնչառութեան կանոնաւորութեան նեղութիւն կու տան, յետոյ ներքին հիւսուածքը կը կակուղնայ, թարախման վիճակի մը կը յանգի եւ վերջապէս պարապներ (caverne) կը ձգէ: Երկու թոք ունինք, ձախը աջէն աւելի պզտիկ է. ասոր փոխարէն սրտին վարի սրածայր մասը դէպի ձախ եկած է:

Լանջաթաղանթ (plèvre).—Թոքերը շրջապատուած են թաղանթով մը որ կը կոչուի լանջաթաղանթ, որուն բորբոքումը առաջ կը բերէ կողացաւութիւն (pleurésie). լանջաթաղանթը կազմուած է երկու մասերէ, կրկներես գլխարկի մը նման: Ներքին երեսը կը ծածկէ թոքը, իսկ արտաքինը կը պատէ կուրծքը. այս երկու մասերու միջեւ օդ չկայ, այլ քիչ մը հեղուկ կը գտնուի դիւրացնելու համար սահումը: Լանջաթաղանթի երկու մասերուն մէջ նոյնը կը պատահի, ինչ որ է սա երկու ապակիներուն միջեւ:

Այդ երկու ապակիները ջուրը կը խոթեմ եւ մէկը միւսին վրայ դնելէ վերջը նորէն դուրս կը հանեմ: Անոնցմէ մէկը միայն մատներով բռնելով, միւսն ալ առկախ կը մնայ. մէկը շարժելով միւսն ալ կը շարժի. որովհետեւ հաստատուն կերպով իրարու փակած չեն եւ կրնան մէկը միւսին վրայ սահիլ:

Մի եւ նոյնն է լորձնաթաղանթի երկու մասերուն համար ալ, համերաշխաբար կը գործեն, այնպէս որ թոքերը ասոնց հաստատուած ըլլալու կուրծքին ներքնակողմերուն՝ անոնց բոլոր շարժումներուն կը հետեւին:

Թոքսուն կամ լանջական վանդակ.—Այս բոլոր նուրբ գործարանները ոսկորներով պաշտպանուած են, ետեւի կողմէն ողնայարի սիւնով, առջեւէն լանջոսկորով, բոլորտիքէն կողերով: Այս կողերը կուրծքի կմախքին կամ թոքսունի կոչուած վանդակի մը երեւոյթ, ուրկից առաջ եկած է իր անունը՝ լանջական վանդակ:

Ստոծանի.—Լանջքին այս մասը որովայնէն բաժնուած է ստոծանիով, որ մէկ կամ մկաններէ կը բաղկանայ եւ մերթ գոգաւոր, մերթ տափակ է, բացխփիկ հովանոցի մը պէս. կիսաբաց հովանոց մը նուազ ծաւալուն է քան բացուած հովանոցը: Երբ ստոծանին տարածուի, փռուի՝ շատ տեղ կը գրաւէ, ուստի կը մղէ փորոտիքը, ստամոքսը, լեարդը, աղիքները որովայնին մէջ. եւ ահա ասոր համար է որ շունչ առած ատեննիս կը հաստատենք թէ ո՛չ միայն մեր կուրծքը շարժման մէջ է, այլ եւ որովայնը:

Ռոտոսթո Տ. ՊԱՂՏԻԿԵԱՆ

ԱՆՁՆԱԶՈՀՈՒԹԻՒՆ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Դրացի էին:

Մինակ, ոլորմելի ցանկապատ մը կը բաժնէր իրենց ծնողաց խարխուլ եւ մամրապատ փոքրիկ խրճիթները:

Միասին առին իրենց մանկական առաջին քայլերը ու անկէ յետոյ գրեթէ երբեք չթողուցին զիրար:

Ժաննիքի հօր ուռկանները եւ կուպրով ծեփուած փոկերը, ամէն օր կը չորնային դուրսը, անդադար փչող խիստ հովէն շարժելով:

Ծեր նաւավար (loup de mer) մըն էր ան. իր գիշերները կ'անցընէր ցամաքէն մէկ քանի մղոն հեռու, ծանրաշարժ ու սեւ նաւու մը մէջ: Բանի մը տեղ չգտնելով ամենաաստիկ օդերը, ան կ'երթար, իրեն պէս աղքատ եւ պղնձագոյն մարդոց ընկերակցութեամբ մաքառելու, աւելի

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (64)

ԹՕԼ ՊՕՒՐԺԷ

ՍԻՐԱՅԻՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

Ժ.

ԽՂՃԻ ԽԱՅԹ ՄԸ

Արման իր երեւակայութեան մէջ կը տեսնէր իրենց սիրային արկածին բոլոր կայանները. այդ կորստեան ճամբուն վրայ կը փնտռէր քառուղիները, այն պահերը՝ երբ պիտի կրնար ինքզինքը եւ իր սիրուհին առաջնորդել տարբեր ճամբու մը մէջ: Երբ Շազելները դեռ քանի մը շաբաթէ ի վեր հաստատուած էին Բարիզի մէջ, ինչո՞ւ համար ինք Էլէնի հետ պտըտած պահուն՝ զգայնիկ մարդու մը դիրքը առած էր: Որպէս զի իր անբջանքներուն վրայ խօսի մանկամարդ կնոջ եւ հետաքրքրութեան մղէ զայն: Կրնար ինքզինքին արգիլել այդ բանը: «Ո՛չ» կը պատասխանէր բարկութեամբ. «Հրապուրանքը իմ բնաւորութեանս մէջ կը գտնուի, ինչպէս որսորդութիւնը՝ քերծէին բնաւորութեան մէջ...» Ատեն մը եկած էր՝ երբ հաստատած էր Էլէնի կողմէ սիրուիլը: Կրնա՞ր ետ քաշուիլ այն ատեն: Այո՛, եթէ կարենար հաւատալ թէ Էլէնի առաջին սէրն էր անիկա: Բայց մարդ կրնա՞յ ինքզինքին հրամայել՝ հաւատալու այս կամ այն բանին վրայ, խորհիլ այս կամ այն կերպով: Ի՞նչ չպիտի տար այսօր՝ Էլէնը դատելու համար այնպէս՝ ինչպէս կը դատէր երբեմն, եւ ասիկա անկարելի էր, ինչպէս անկարելի եղած էր երբեմն այսօրուան պէս դատել զայն: Իրենց ժամադրութեան առաջին օրը, վարանոտ կը տեսնէր ինքզինքը, ճշմարտութեամբ լեցուն նամակ մը Էլէնի ուղղելու միջոցին, որպէս զի կարելի ըլլար խզել իրենց յարաբերութիւնները՝ անդարմանելի վայրկեանէն առաջ: Բայց կրնա՞ր արգիլել որ այսինչ կամ այն ինչ պատկերը չգար պաշարել իր մտածումը եւ կասեցնել իր գրիչը: Իրենց սիրային յարաբերութեանց առաջին ամիսներուն մէջ՝ չէր սիրած Էլէնը, ու իր սրտին չորութեամբը չարչարած էր զայն: Միթէ կարելի՞ է հրամայել յուզումին եւ սիրոյն: Եթէ երբեք բրտօրէն խզած էր իր յարաբերութիւնները, ասիկա արդիւնքն էր պատկերներու կողմէ մարդկային կամքին վրայ եղած հզօր ազդեցութեան: Իր բարեկամին ունեցած վշտին տեսիլը աւելի զօրաւոր եղած էր իր մէջ քան իր սիրուհիին վշտին տեսիլը: Խոցոբացոյցի պէս կը տեսնէր այն ներքին մեքենականութիւնը՝ որուն զգալի նշանը եղած էին իր արարքները, վերջին հանդիպումը. իր անցեալին մանրակրկիտ հայեցողութեան մէջ կը մխրճուէր... Ի՜նչ փոյթ, իր խղճի խայթին ծանրութիւնը հոն էր միշտ: Կը յաջողէր համոզել իր միտքը, բայց այդ համոզումը չէր մխիթարեր իր սիրտը: Իր խղճմտանքն էր որ, ինչպէս կ'ըսէ հասարակ լեզուն, կը չարչարէր զինքը: Բայց խղճմտանքը յուսախաբութենէ տարբե՞ր բան մըն է միթէ: Նետուած քար մը երբ զգար թէ ձեռքէ մը արձակուած է, ինք ալ պիտի ըմբռնէր իր շարժման պատճառը: Իր խղճմտանքը կը յանդիմանէր զինքը՝ իր անցած ճամբուն վրայ խոտի ծիլեր ջախջախած ըլլալուն համար: Խղճի խայթը պիտի ծնէր իր մէջ: «Եթէ ուրուական մը ունենայի աչքերուս առջեւ, մտացնորման մը հետեւանքով» կ'եզրակացնէր Արման «պիտի հաւատայի՞ ոգիներու... պիտի ըսէի մտովի թէ ուրուական մը կը տեսնեմ, սրտոտի ձեւ մը, թէ իմ գործարաններուս վիճակը ինծի կը թելադրէ այդ դիւալըլկութիւնը: Մեր ուրուականին գոյութեան հանդուրժենք, բայց չհաւատանք անոր:»

Բայց անվիճելի իրականութիւն մը կար, այն է հոգիի մը կորուստը եւ անհնելի ճակատագիր մը զինքը գործիք պիտի ընէր այդ կորստեան: Կորսուած հոգի մը... ըսել է հոգիներու կեանք եւ մահ կայ, բան մը որ զանոնք սնուցանէ եւ բան մը որ զանոնք քանդէ, հոգեկան փրկութեան ու գեհենապարտութեան մը պէս: Այն ատեն կը խորհէր Էլէնի հոգիին վրայ այդ վերջնական քայքայումէն առաջ, ու իրենց սիրային անցեալին բոլոր դրուագները միտքը կ'իյնային միեւնոյն ատեն. կը մեկնէր ու կ'ըմբռնէր զանոնք: Հիմա որ գիտէր ճշմարտութիւնը՝ Էլէնի մասին եւ զայն գէշ դատած ըլլալը, այդ անցեալին ամենափոքր իրողութիւնները անակնկալ նշանակութիւն մը կ'առնէին: Իր տխուր բարեկամուհիին լռութեան պահերը, անոր մելամաղձութիւնները, փղձկումները իր մտքին առջեւ կը ներկայանային կարգաւ եւ իւրաքանչիւր յիշատակ ի վեր կը հանէր թէ՝ իր ապերախտութիւնը եւ թէ Էլէնի ներշնչած իր սիրոյն զօրութիւնը: Կնոջ այդ հոգին ո՛րքան կենդանի էր այն ատեն: Ո՛րքան ազնիւ էր ան՝ նոյն իսկ իր յանցանքին մէջ: Ի՜նչ քնքշութիւն իր զգացողութեան մէջ: Ի՜նչ յորդութիւն՝ իր յուզումներուն մէջ: Ի՜նչ խորութիւն իր վիշտին մէջ, եւ ի՜նչ փառաւոր թռիչ դէպ ի անմատչելի երջանկութիւն մը: Ու այսօր, այս հոգիին վրայ, ի՜նչ անջնջելի պղծութիւն մը կար...: Արմանի խորհրդածութիւնները հիմա կը դառնային Ալֆրէտի վրայ. կը յիշէր իր վերջին խօսակցութիւնը՝ անարգօրէն խաբուած մարդու մը հետ: Այս վերջինն ալ կենդանի հոգի մը ունէր, ուրկէ կը ցայտէին՝ իբր բարերար աղբիւրներէ, սէրը եւ ուղղամտութիւնը, հաւատալու եւ սիրելու բոլոր կարողութիւնները: Արման այն ատեն իր մտածումը ինքզինքին վրայ կը դարձնէր, ըսելով. «Ա՜հ, իմ հոգիս է որ մեռած է...» Մտքով կը հետեւէր իր երիտասարդութեան շրջանին: Ինքզինքը երիտասարդ, ցոփ ու անկարող կը գտնէր՝ իր սիրտը հաստատելու համար զգացման մը մէջ — մէկ խօսքով անկարող էր ինքզինքը բանի մը նուիրելու բոլորովին, հաւատալու եւ սիրելու: Ասկէ կ'անցընէր այն աղետալի ցանկը՝ զոր պատրաստած էր հրապուրիչի իր իր սնապարծութիւնը, գէթ այնքան որքան թելադրիչ եղած էր իր ցոփակեացի հետաքրքրութիւնը:

(Շարունակելի)

կամ նուազ որսի մը արդիւնքին մէջ փընտռելով այն վաստակը՝ որ կը հայթայթէր մէկ քանի ընտանիքներու, եթէ ոչ դիւրակեցութիւնը, գէթ իւրաքանչիւր օրուան համեստ օրապահիկը։

Ժաննիքի դրկից Իվէթի հայրը, թէպէտ եւ բաւական թշուառ, սակայն դարձեալ տէրն էր այն նաւակին, որու վրայ կ'որսար Ժաննիքի հայրը։ Աստուած միայն գիտէ զոհողութիւնները այն խնայողութեան, որ գործաւորին անտեսագիտութիւնը կրցած էր հազիւ մէջտեղ բերել, համնելու համար այս սեփականութեան։ Այսպէս, ընդհանուր շահէն իր բաժինը կ'առնէր, առանց ուրիշներու պէս իր անձը վտանգներու մատնելու, որոնք կը վխտան կատաղի ու քմահաճ ալիքներով անհուն ովկէանոսին մէջ։ Արդէն իր տարիքն ու յոգնացուն ալ արգիլած էին իրեն ո եւ է աշխատութիւն։

Շատ կանուխէն այրի մնացած, Մուէբին (նաւակին անունը) հասոյթը համեստօրէն կ'ապրեցնէր զինքը եւ իր Իվէթ աղջիկը, որ տնական աշխատութեամբ կը զբաղէր, հիանալի անձնուիրութեամբ մը խնամելով իր ծերունի հայրը։

Իվէթ ամենագեղեցիկ աղջիկն էր՝ որուն կարելի էր հանդիպիլ շրջակաները, խիստ կոշտ դիմագծով այս ձկնորս համայնքին մէջ։ Իր գեղջկական հագուստին տակ, կոշտ թաղեայ շրջազգեստը հանդրիճած, ցուցադրելով իր նուրբ եւ միանգամայն պինդ սրունքները, կ'անցնէր ան, կուսութեան ու թարմութեան տեսակ մը ցայտուն պայծառութեամբ փայլվող իր դէմքով։ Շատ մը աչքեր, Իվէթի անցնելուն՝ կը սեւեռէին անոր վրայ եւ երկար ատեն կը հետեւէին իր հմայիչ ստուերին, նուրբ ու գողտրիկ։

Ծովու բաղնիքի եղանակին, օտարականներու հարուստ գաղթականութիւն մը կուգար հաստատուիլ զուարթ ու սիրուն վիլլաներուն մէջ, որոնք կը հասնին մինչեւ մերկ ծովեզրը, իրենց դիւթիչ տեսարաններովը։

Հարուստ ընտանիքի մէկէ աւելի զաւակները միջոցներ կը փնտռէին խօսակցելու այս գեղեցիկ Իվէթին հետ։ Բայց ան չէր զիջաներ նոյն իսկ պատասխանել այդ մեծարանքներուն, այդ շռայլ ու քծնող պարբերութեանց։

Որչափ որ Իվէթ ու Ժաննիք մեծցած էին, իրենց մանկական ու բարեկամական ընտանութիւնը, լուրջ եւ խորարմատ սիրոյ մը փոխուած էր։ Անոնք իրարու երդուընցած էին, միշտ սիրել զիրար։ Այո՛ սէրը՝ իրենց երջանկութիւնը, ամբողջ կեանքն էր։

Ա՛լ Իվէթ ի՛նչպէս ուշադրութիւն կրնար դարձնել անհամ խօսքերու այդ փոքրիկ սրիկաներուն, զորս՝ առանց արգահատանքի, չէր որ բարեկամին հետ բաղդատութեան կը դնէր։

Ժաննիք իրաւցնէ կայտառ ու սիրուն տղայ մըն էր եւ քիչ մըն ալ դպրոց յաճախած, ինչպէս կը մատնէին իր շարժուձեւերը։ Շատ քիչ անգամներ հօրը հետ ձկնորսութեան կ'երթար Ժաննիք. իր վիճակին վարժ կողովագործ, խոշոր գործերէն զատ, բազմաթիւ սիրուն առարկաներ կը շինէր, որոնք ամառը, բաւական դիւրութեամբ կը ծախէր գաղթականներուն, որոնք սիրով կը գնէին իբր յիշատակ, իրենց կեանքին մէկ քանի օրերը անցուցած վայրերուն։ Ժաննիքի ծնողքը հեռի իր արհեստէն ետ կեցնելէ, աւելի քաջալերած էին զայն, քանզի իրենց զաւկին համար շատ կը վախնային այն յոգնութիւններէն ու վտանգներէն՝ որոնց հանդիպած էին իրենց չարքաշ կեանքին մէջ։

Իվէթի շուրջը դեգերողներուն մէջ մասնաւորաբար անգլիացի ճէնթլմէն մը կը նշմարուէր, որուն համար շատ հարուստ ալ է կ'ըսէին։ Ամենաչնչին պատրուակը կը փնտռէր՝ Իվէթի տունը մուտ գտնելու համար։ Իվէթի հօրը հետ ընտանեբար խօսակցելով, ընտիր ծխախոտ կամ ուրիշ փոքր նուէրներ տալով եւ իր հեղահամբոյր ձեւերովը, եթէ ոչ զայն սիրաշահիլ, գէթ ընդունելութիւն գտնել աւելի զգալի հաճոյքով մը։ Դուրսը, զրոյցները սկսած էին շրջիլ թէ՝ Անգլիացին խնդրած էր այդ պարկեշտ աղջկան ձեռքը, թէ հայրը այս հաղուադէպ առիթէն չփացած, կը ջանար աւելի սիրուն երեւցնել իր աղջիկը։

Գիւղացին ո՛վ որ ալ ըլլայ, ո՛ւրկէ ալ ըլլայ, չի կրնար ետ կենալ ընչաքաղցութենէ. ոսկին իրեն համար, ինչպէս մարդկային ընկերութեան մեծամասնութեան համար, հազար հրապոյրներ ունի։ Սիրոյ, բարեկամական զգացումները շուտով կը նսեմանան, այդ երկրի տիրոջ՝ մետաղին շլացուցիչ փայլին առջեւ։ Առաջին երիտասարդութեան, գեղեցիկ, երազալից օրերը միայն երբեմն բանի մը տեղ չեն դներ այդ մեծ դիւթիչին հրապոյրները։

Այնպէս ալ, անմեղ աղջկանը, իր պաշտելի Ժաննիքին համար իր սիրոյն մէջ անյողդողդ կը մնար, խոստումը միշտ պահել ուզելով։

Իրերը այս վիճակին մէջ էին, երբ վրայ հասաւ 1891 օգոստոս 21ի ահռելի փոթորիկը։ Այն օրը, մթնոլորտը ճնշող ու ծանր էր, եւ օդը՝ կապարէ կամարի մը տակ ճզմուածի պէս։ Տարօրինակ, խաւնափնթոր աղմուկ մը կը մնչէր հեռուն. բնութիւնը, անտեսանելի զօրութեան մը ազդեցութեանը տակ, կը դղրդէր իր հիմերէն։ Օդին մէջ եւ ծովուն վրայ ահագին ալիքներ կը գլտորէին անզուսպ կատաղութեամբ մը. իրարու վրայ գահավիժելով, հսկայ մենամարտիկներու պէս զիրար ջախջախելով, զգետնելով, երբեմն ջուրէ փոշիի վերածուելով եւ երբեմն ալ ահագին բարձրութեանց հասնելով։ Աւազը, գլխու պտոյտ պատճառող մրրիկի մը մատնուած, կը կուրացնէր, կը ծածկէր ամէն ինչ իր թանձր խաւին տակ։ Սաստիկ հովէ մը քշուած, մարդուս մարմինը կը ճզքրտէր, կ'արիւնէր, Տիտանի մը ձեռքով շարժուած մարմինի խոշոր խուրձի մը պէս։

Ժաննիքի հայրը, առջի օր, մեկնած էր իր սովորական ընկերներով։ Անցան մէկ քանի օրեր, բայց չվերադարձան։ Իրենց ծովամոյն ըլլալուն զրոյցը հաստատուեցաւ, երբ կատղած ալիքներու վերջին խռովութիւնները եզերք նետեցին Մուէբի կտորուանքը։

Այս աղետալի, ցաւագին մեծ ձախորդութիւնը շատ մը ընտանիքներ թշուառութեան կը մատնէր, իսկ Իվէթի ծերունի հօր համար, իր կործանումը ըսել էր, քանի որ կտոր կտոր եղած էր այն նաւակը, որուն հասոյթը իր միակ ապրուստն էր։

Ժաննիք այլ եւս որբ մնացած, փորձեց գօտեպնդուիլ վշտին դէմ, իր ամբողջ ճարտասանութիւնը թափեց համոզելու համար Իվէթի հայրը թէ՝ մինակ ինքը, իրենց ապրուստին ալ պիտի հասնէր, այս յանձնառութիւնը չկրնալ մշտական գործադրելը քաջ զգալով հանդերձ, հակառակ ո եւ է գործի մը ձեռնարկելու եւ զայն ի կատար հասցնելու համար ունեցած իր անվհատ կորովին։

Երիտասարդութիւնը վստահ կ'ընէ մարդ, յոյսը, մեղ շարժող այս վեհ լծակը, քան տարեկանին կը ստանայ իր ամբողջ եռանդը, թո՛ղ սէրն ալ մաս մը ունենայ հոն, այն ատեն, ի՛նչ բան գործադրելու կարող չզգար մէկը ինքզինքը։

Իր սիրելի Իվէթը կը քաջալերէր այս կորովի ապահովութիւնը, ապագային մէջ ունեցած վստահութիւնը աւելցնելով. ան ալ, ըստ բաւականի քաջ չէ՞ր զգար ինքզինքը կեանքի պայքարին համար։

Ծերունի հայրը, իրերը անվստահութեամբ կը դատէր, իր կեանքին մէջ շատ մը յուսախաբութիւններ ունեցած ըլլալուն համար։

ՖԵՐՆԱՆ ՏԸ ԱԼՎԱ

Թարգմ. Մ. Հ. (Շար.ը վաղը)
Սամսոն

Արտաքին Լուրեր

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Ընդհանուր կացութիւնը.—Երկու ցեղերը.—Ապագան։

Վերջացող տարին տեսաւ հարաւային Ափրիկէի պատերազմին աւարտիլը։ Բրիտանական ոյժերուն մեծ առաւելութիւնը անշուշտ պիտի ապահովէր Անգլիոյ վերջնական յաղթութիւնը, բայց տակաւին լուծուելիք շատ մը խնդիրներ կան՝ դարմանելու համար այնքան երկարատեւ թշնամութեանց առաջ բերած չարիքները. նախ ապահովելու բարգաւաճումը այդ ընդարձակ երկրին՝ որ այնքան դաժան կերպով վնասուեցաւ։ Հիմա խնդիր է կանոնաւոր յարաբերութիւններ հաստատել ամբողջ հարաւային Ափրիկէի մէջ բնակող երկու ցեղերուն միջեւ։ Քանի մը տարի առաջ այդ յարաբերութիւնները շատ սերտ էին եւ նոյն իսկ հարաւային Ափրիկէի համար երկրասիրութեան զգացում մը առաջ բերած էին որ բաւական երկիւղ կը պատճառէր բրիտանական կարդ մը միջավայրերու մէջ։ Բարեյոյսի գաղթավայրին մէջ հոլանտական ցեղէ բնակիչները, իրենց մօտերը՝ Թրանսվալի եւ Օրանժի մէջ տեսնելով որ իրենց ցեղակիցները կատարեալ անկախութիւն կը վայելեն, ոյժ մը կ'առնէին այդ պարագայէն։ Ուրեմն անոնց կացութիւնը, բրիտանական ցեղէ իրենց համաքաղաքացիներուն հանդէպ, շատ ապահովուած էր, եւ հետզհետէ մեծ ազդեցութիւն մը կ'ունենային գործերու ընթացքին վրայ։ Այդ պարագան անգլիական հանրային կարդ մը տարրերուն եւ սեղանաւորական քանի մը խումբերուն գործին չէր գար, վասն զի անոնք կ'ուզէին ապահովել բրիտանական ցեղին կատարեալ գերակշռութիւնը։ Վերջապէս ատոնց հետեւանքը եղաւ պատերազմը։ Հիմա որ խաղաղութիւնը կնքուած է, անշուշտ հաշտարար քաղաքականութիւնը ձեռք պիտի առնուի, բայց բնականաբար պարագաները ալ եւս պիտի չներեն հոլանտական ցեղէ բնակիչներուն այնքան շուտով նշանակելի դեր մը ունենալու հարաւային Ափրիկէի բրիտանական գաղթավայրերուն գործերուն մէջ։ Պէտք է նկատողութեան առնել, սակայն, թէ պատերազմին առաջ բերած վիճակին արդիւնքը եղած է աւելի իրարու մօտեցնել Բարեյոյսի, Թրանսվալի եւ Օրանժի Հոլանտացիները։ Ասկէ վերջը հպումը աւելի մտերմական պիտի ըլլայ անոնց միջեւ, վասն զի քաղաքական նոր կազմակերպութեան մէջ իրարու պիտի կապուին՝ շրջակայ գաղթավայրերը բնակող իբրեւ բրիտանական հպատակներ։ Ափրիկէի մէջ հոլանտական ցեղը շատ բազմածին է, որով այդ տեղը ամէնէն կարեւոր դերը անիկա պիտի ունենայ, երբ խորհրդարանական դրութեամբ կարենայ իր գործունէութիւնը տարածել ամէն կողմ տեղական քաղաքականութեան կառուանին վրայ։ Հիմակուհիմա, սակայն այդ գործունէութիւնը շատ սահմանափակ պիտի ըլլայ։ Կրնայ ըլլայ որ բրիտանական ցեղի պատկանող տարրին աճումը խոչընդոտ մը ըլլայ հոլանտական ցեղի պատկանող ժողովուրդին ազդեցութեան զարգանալուն։ Բաւական վիճաբանութեան առարկայ եղաւ այն խնդիրը թէ Անգլիացիները ի՛նչ կերպով պիտի կրնան գաղթականութիւններ հաստատել իրենց ափրիկեան նոր ստացուածքներուն մէջ։ Ըսուեցաւ որ Հոլանտացիները պիտի պահեն երկրագործութեան մենավաճառը, որ ամէնէն կարեւոր զբաղումն է այդ տեղերը։ Ապագան այնքան շուտով երեւան պիտի չհանէ իր գաղտնիքը, սակայն պատճառ կայ կարծելու որ հարաւային Ափրիկէի Հոլանտացիները աւելի նպաստաւոր են քան թէ Ֆրանսացիները՝ Քանատայի մէջ։ Ֆրանսացիները թէեւ այնքան բազմաթիւ չէին Քանատայի Խորհրդարանին մէջ, բայց իրենց ազդեցութիւնը այնքան ապահովցուցին որ Քանատայի նախարարապետը՝ Պ. Լորիէ Ֆրանսացի է։ Հարաւային Ափրիկէի խնդիրը հիմա վերջնականապէս բրիտանական ներքին խնդիր մը եղած է, եւ բոլորովին դուրս ձգուած է միջազգային յարաբերութեանց կալուածէն։ Բաւական երկար ատեն զբաղեցուց անգլիական կարծիքը։ Ամբողջ Անգլիոյ մէջ կատարեալ սփոփանք մը նկատուեցաւ այն իրողութիւնը թէ ասկէ վերջը հարաւային Ափրիկէի մէջ հոլանտական ցեղէ անկախ Պետութիւններ պիտի չգտնուին։ Պատերազմը Եւրոպայէն շատ հեռու կատարուած էր։ Թէեւ բազմաթիւ կեանքեր զոհուեցան, բայց այնքան արիւնալի ճակատամարտներ տեղի չունեցան։

ԱՆԳԼԻԱ

Բանակը ու նաւատորմը.— Նորանոր կարգադրութիւններ.— Ծախսերը.— Լրագիրները։

1902ին մէջ ձեռնարկուած զինուորական ու նաւային բարենորոգմանց մասին լրագիրները համառօտ տեղեկութիւններ կը հաղորդեն։ Ամէնքն ալ կ'ըսեն թէ տակաւին ընելիք շատ բան կայ, մանաւանդ բանակին համար։ Մոռնինկ Բոսթ մասնաւորաբար կը զբաղի սպաներու կացութեամբը եւ պատերազմական նախարարութեան վերջին շրջաբերականովը՝ այդ մասին։ Նոյն թերթը կը յայտարարէ թէ վարչութիւնը արդէն բաւական բան ըրած է սպաներուն ծխերը տալով եւ անոնց սեղանակները ու ճաշարանները կանոնաւորելով, բայց դժբաղդաբար տակաւին բաւական չէ ծախքերը համեմատութեան մէջ դնելու թոշակին հետ։ Մոռնինկ Բոսթ հեծելազօրքերու մասին կ'ըսէ թէ սպաներուն համար ամէնէն թեթեւ ծախքն է ձիու մը գնումը որ դարձեալ չափազանց է, բաց ի այն երիտասարդներէն որոնք անձնական հարստութիւն ունին։ Հակառակ եղած բարենորոգումներէ առաջ եկած հետեւանքներու, դերտեղակալի մը թոշակը օրական վեցուկէս ֆր. է, մինչդեռ զօրագունդերուն մէջ սեղանատան ամէնէն համեստ ծախքը օրական վեց ֆր. է, առանց հաշուելու գինին։ Համազգեստի ծախքը՝ դերտեղակալին համար 2,500 ֆր. է։ Մոռնինկ Բոսթ կը յարէ թէ մինչեւ որ ծախքի բուն իսկ գումարը չաւելցուի, սպաներուն կացութիւնը լաւ պիտի չըլլայ։ Նաւատորմին նկատմամբ ծովակալ Սըր Ի. Ա. Ֆրիմէնթըլի մէկ յօդուածը շատ կը քննադատուի։ Այդ յօդուածին մէջ ծովակալը կը պահանջէ նաւային աւելի տեւական ու սիստէմաթիք քաղաքականութիւն մը, նաեւ աւելի նախաձեռնութիւն մը պատասխանատու պետերուն։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Առեւտրական կացութիւնը.—Արտաքին վաճառականութիւնը.— Յարաբերութիւնը օտար երկիրներու հետ։

Պաշտօնագիր մը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ Ֆրանսայի արտաքին վաճառականութեան վրայ՝ 1901ին։ Ընդհանուր արժէքն է 8,382 միլիոն ֆր.։ Արտաքին վաճառականութիւնը յարատեւ աճման մէջ է։ 1900–1901 ի շրջանին միայն անկում մը կրած է՝ գլխաւորաբար ներածումներէն, որոնք 329 միլիոն պակսած են, մինչդեռ արտածումներն ալ 96 միլիոն պակսած են։ Ֆրանսա արտածութենէն աւելի կը ներածէ։ Մեսաժէ տը Բառի կ'ըսէ թէ այդ տեսակ կացութիւն մը կործանման եւ կամ գոնէ աղքատութեան պիտի առաջնորդէ Ֆրանսան, եթէ դուրսէն զանազան ձեւերու տակ չստանայ ահագին գումարներ՝ մանաւանդ օտար երկիրներու մէջ շահագործուած ֆրանսական դրամագլուխներու հասոյթը եւ կամ Ֆրանսայի մէջ օտարներու կողմէ եղած ծախքերուն փոխարժէքը։ Այդ ահագին գումարները պէտք է շատ աւելի ըլլան առեւտրական հաշուեկշռին ներկայացուցած բացէն։ Այդ բացը, սակայն բաւական փոփոխական է մէկ տարիէն միւսը. 1899ին 365 միլիոն էր, 1900ին՝ 589 միլիոն եւ 1901ին 356։ Ֆրանսայի գլխաւոր յաճախորդն է Անգլիա։ Այդ երկրին հետ կատարուած առեւտրական յարաբերութիւնները քիչ մը պակսեցան 1901ին։ Ֆրանսա 73 միլիոն ֆր.ի պակաս ապրանք գնեց Անգլիայէն, որուն նաեւ 29 միլիոն ֆր.ի պակաս ապրանք ծախած է։ Նոյն վիճակը կը տիրէ նաեւ Պէլճիքայի հետ եղած յարաբերութեանց մէջ։ Ֆրանսա Պէլճիքայէն 64 միլիոն ֆր.ի պակաս ապրանք գնած եւ 36 միլիոն ֆր.ի պակաս ապրանք ծախած է անոր։ Միւս երկիրներուն հետ ալ Ֆրանսայի առեւտրական յարաբերութիւնները սապէս են.—Սպանիայէն 63 միլիոն պակաս ապրանք գնած է, 52 միլիոն՝ Մ. Նահանգներէն, 31՝ Արժանթինէն, 28՝ Աւստրալիայէն, 25՝ Գերմանիայէն եւ 16՝ Ռուսիայէն։ Ֆրանսա նաեւ 22 միլիոն ֆր.ի պակաս ապրանք ծախած է Գերմանիոյ, 14՝ Սպանիոյ եւ 13՝ Ճափոնի, ուրկէ նախորդ տարիէն 12 միլիոն ֆր.է աւելի գնում կատարած է։ Ֆրանսայի արտաքին վաճառականութիւնը 35 միլիոն թոնօէ, որուն 27ը ներածման եւ 8ը արտածման համար։

ԻՏԱԼԻԱ

Նիւթական կացութիւնը.— Բարւոքումը.— Տուրքերը.— Արժեթուղթերը։

Իտալիոյ տնտեսական պայմանները ու ելեւմուտքը արագօրէն կը բարւոքին։ Դրամի տարբերութեան սակն ալ շատ լաւագոյն պայմաններու մէջ է՝ բնաւ տարբերութիւն մը չըլլալու աստիճան։ Երեսփոխան Պ. Մաճճիորինօ Ֆէրրարիս յօդուած մը հրատարակելով Նուովա Անթոլոճիայի մէջ, եւ խօսելով սպառման նիւթերու ծանր տուրքերուն վրայ, որ Իտալիոյ համար յատկանշական բան մըն է, կ'ըսէ թէ «Իտալիա ալ եւս չուտեր», բայց Մեսաժէ տը Բառի դիտել կու տայ թէ Իտալիա եթէ չուտեր, սակայն ստակ կը շահի։ Արդարեւ 1902ի ելմտացոյցին մէջ հասոյթները 32,500,000 ֆր. աւելի էին եւ 1903ին ալ 16 միլիոն աւելի պիտի ըլլան. իսկ 1903–1904ինը չորս միլիոն աւելի կ'ենթադրուին։ Իտալիոյ վաճառականութիւնը վերջին երեսուն տարիներուն մէջ միշտ զարգացած է։ Ներածումները 395էն 1,717 միլիոն ֆր.ի բարձրացան եւ արտածումներն ալ 791էն 1,374 միլիոնի։ Դրամագլուխն ալ աւելցած է։ Աստոր ապացոյցը սա վճռական իրողութեան մէջ է թէ Իտալացիները քիչ քիչ գնած են իրենց կառավարութեան կողմէ հրապարակ հանուած ռանթերը՝ որոնք 13 միլիար ֆր.ի կը հասնին, եւ որոնց համար տարեկան 576½ միլիոն ֆր.ի տոկոս մը կը վճարուի։ 1893ին այդ տոկոսին գրեթէ կէսը Իտալիայէն դուրս կը վճարուէր, վճարում մը որ երկար տարիներ սպառեց Իտալիոյ ոյժը եւ դրամի տարբերութեան սակը չափազանց բարձրացուց, վասն զի Իտալիոյ կառավարութիւնը պարտաւոր էր մեծաքանակ ոսկեդրամ տրամադրելի ունենալ։ 1901ին օտար երկիրներ հատուցուած տոկոսներու գումարը 69½ միլիոն ֆր.ի իջաւ, որով կառավարութիւնը այնքան պէտք չունեցաւ ոսկեդրամի եւ դրամի տարբերութեան սակն ալ իջաւ։ Իտալացիները իրենց ռանթերու մեծ մասին տէրը ըլլալով, անոնց գինը միշտ բարձր կը բռնեն։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆԸ

Լպիրշ հրատարակութիւններ. —Խիստ միջոցներ Ֆրանսայի մէջ։

Ֆրանսական կառավարութիւնը որոշեց խիստ միջոցներ ձեռք առնել լպիրշ պատկերներ պարունակող լրագիրներու դէմ որոնք խանութներու ապակեփեղկերուն մէջ կը ցուցադրուին։ Այդ տեսակ բոլոր թերթերը պիտի գրաւուին։ Նոր օրինագիծ մը որ 1898ի օրէնքը փոփոխութիւններու կ'ենթարկէ, Խորհրդարանին պիտի ներկայացուի, երբ նստաշրջանը բացուի։ Այդ օրինագիծը պատիժ կը տրամադրէ առաջին անգամ օրէնքին անսաստողներուն դէմ, որով աւելի պիտի դիւրանայ զսպումը։ Լրագրավաճառի քէօշկեր վարձողներուն պիտի ազդարարուի՝ չցուցադրել այն տեսակ լրագիրներ որոնց առաջին էջերը լպիրշ պատկերներ կը պարունակեն։ Դատական նախարարութիւնը միջոցներ ձեռք պիտի առնէ կարդ մը պատկերազարդ թերթերու դէմ՝ որոնք, զսպողական միջոցներու անբաւականութենէն օգտուելով, հանրային բարոյականին դէմ կը մեղանչեն։

ՇՈԳԵԿԱՌՔԻ ՄԷՋ ՏՌԱՄ ՄԸ

Ճամբորդներու վիճաբանութիւնը. — Զինուորին աքցնալը. — Վիրաւորներ. Կռիւը. — Մարդասպանին յայտարարութիւնները։

Նոր տարին հազիւ թէ սկսած էր երբ հինգ ճամբորդներ՝ որոնցմէ մէկը զրահակիր զինուոր մը Պէլճիքայի սահմանագլուխը դացող թիւ 101 կառախումբին մէջ տեղաւորուեցաւ։ Ճամբորդներու ընկերացող քանի մը անձեր բարի ճանապարհ մաղթեցին։ Զրահակիրը անկիւն մը քաշուած էր քնանալու համար. միւս ճամբորդները որոնք կառախումբ մտնելէ առաջ զիրար չէին ճանչնար՝ շուտով մտերմացան եւ խօսակցութիւնը սկսաւ. կարծիքները՝ բացի մէկ կէտի մը վրայ՝ համաձայն էին։ Գինիի շիշերը բացուեցան եւ վերջապէս խօսքերը եւ ըմպելին սպառելով ճամբորդները սկսան քնանալ։ Յանկարծ հրաչէնի մը պայթման հետեւանօք անկիւնը նիրհող զրահակիր զինուորը ընդոստ արթնցաւ եւ տեսաւ ճամբորդներէն մէկը որ իր դիմացը կը գտնուէր, իր քովը գտնուած ճամբորդներէն մէկուն վրայ րեւոլվէր մը ուղղելով կրակ կ'ընէր։ Զինուորը ցատկեց եւ մարդասպանը բռնեց. այս միջոցին զէնքը գետինը ինկաւ։ Վագոնին դռնակը բաց էր եւ մէջը գտնուողներէն երկուքը վիրաւորուած, մէկը իր կողը բռնած եւ միւսին երեսը արիւնոտ, կը պոռային։ Մարդասպանը իր բոլոր ուժովը կը մաքառէր զինուորին ձեռքէն ազատելու համար եւ կռուին միջոցին՝ երկուքն ալ դռնակին մօտեցած ըլլալով բուռն շարժման մը հետեւանօք կառախումբէն վար ինկան. բարեբաղդաբար կառախումբը Բոնլէվէժի կայարանը հասած ըլլալով իր ընթացքը մեղմացուցած էր. երկու կռուողները կայարանին դարափին վրայ ինկան՝ առանց վէրք մը ստանալու։ Զրահակիրը կորովի էր ու մարդասպանը չէր յաջողած փախչիլ, եւ որովհետեւ գիշերուան այդ ժամուն ոստիկան չէր գտնուեր որուն յանձնուէր ոճրագործը, կառուղիղը եւ կառախումբին պետը որոնք եղած աղմուկին վրայ վազած էին, զինուորին խնդիրքին վրայ՝ ոճրագործին հետ վակոն մը մտան եւ մինչեւ Նուաեօնի կայարանը հասնիլը անոր վրայ հսկեցին։ Ժամը 3ը քառորդ անցած կառախումբը յիշեալ կայարանը հասաւ, բայց ամայի ըլլալուն պատճառաւ այս արիւնալի տռամին դերակատարները հետաքրքրութեան առարկայ չեղան։ Երեսէն վիրաւորեալը վար իջեցուցին եւ բժիշկ կանչուեցաւ խնամելու համար. իսկ միւս վիրաւորը որուն վէրքը աւելի թեթեւ էր փափաքեցաւ իր ճամբան շարունակել մինչեւ Սէն-Քանթէն՝ ուր կը բնակի։ Գալով ոճրագործին, կորովի անձ մը իր վրայ առաւ զայն մինչեւ Թէրնիէ տանիլ, այդ քաղաքին ոստիկանութեան յանձնելու համար եւ չարագործին հետ փուրկոն մը մտնելով անոր ըսաւ. «Եթէ անդէդ շարժիս քեզ կը խղդեմ։» Այս կերպով Թէրնիէ հասան, ուր կայարանապետը հեռագրով լուր առած ըլլալով՝ ոստիկաններէ շրջապատուած կը սպասէր. Մարդասպանը յայտնեց թէ անունը Սէնծըլէ եւ երեսուն ինը տարեկան է եւ Պրիւսէլ կ'երթար։ Ասկէ զատ բան մը չըսաւ։ Ճամբան շարունակող վիրաւորը եւս Թէրնիէի մէջ ինքզինքը ծանօթացուց. Պէթէրէնէն անուանուած տասնըինը տարեկան երիտասարդ մըն է որ Սէն–Քանթէն կը բնակի, ինչպէս վերը ըսուեցաւ. կողէն վէրք մը ստացած է եւ կը կարծուի թէ գնդակը վէրքին մէջ մնացած է։ Նուաեօնի կայարանը իջեցուցուած միւս վիրաւորը, վէրքը ստացած էր ձախ այտին մէջ եւ գնդակը խոչափողը մտնելով հոն մնացած էր, բայց հակառակ վէրքին ծանրութեանը, կրցաւ Նուաեօնի ոստիկանապետին պատմել ինչ որ տեղի ունեցած էր։ «Էլի Մաշըթել կ'անուանուիմ, ըսաւ, գործաւոր եմ եւ Բարիզ կը բնակիմ, ամուսնացած եմ եւ երեք զաւկի տէր. Կ'երթայի Պրիւսէլի պատսպարանը գտնուած զաւակներէս մէկը հետս առնել բերելու։ Չեմ գիտեր թէ ի՛նչ պատճառով այդ անձը իմ վրաս զէնք քաշեց. կառախումբը մտնելէս առաջ զինքը չէի ճանչնար. վիճաբանութիւն մը ունեցանք, բայց ես քնացած էի եւ այլ եւս անոր վրայ չէի մտածեր, երբ վէրքիս ցաւէն արթնցայ։ Նուաեօնի հիւանդանոցին մէջ կը կարծուի թէ վիրաւորեալը չպիտի մեռնի, բայց զգացած ցաւէն շատ կը տանջուի։ Ոստիկանապետը հարցաքննեց նաեւ մարդասպանը բռնող զինուորը որ 23 տարեկան է, Օվիտ Ժէրէ կը կոչուի եւ Նուաեօն գտնուող զրահակիրներու 3րդ գունդին կը պատկանի։ Զինուորը պարզ կերպով պատմեց մարդասպանին հետ իր ունեցած կռիւը, ըսելով թէ իր պարտքը միայն կատարած էր. կը կարծուի թէ իրեն վարձատրութիւն մը պիտի շնորհուի։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ հայերէն լրագիրներու գրաքննիչ Մինաս էֆ.ի եւ Տպագրական Տեսչութեան պաշտօնեաներէն Սամիհ պէյի։ Միւթէմայիզ աստիճան՝ Թաղապետութեան Ժ. շրջանակին տնօրէնի օգնական Սիւլէյման Նէշէթ պէյի։

—Սուրիոյ նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Արշիպեղագոսի կղզիներու նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ Ապտիւլլաթիֆ էֆ., որուն յաջորդեց Գոնեայի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Թալաթ էֆ.։ Անոր ալ յաջորդեց Այտընի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Սաատը պէյ։ Այս վերջնոյն յաջորդ կարգուեցաւ նոյն նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի նախորդ օգնական Մահմուտ պէյ։ Տիարպէքիրի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Խարբերդի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Ապտուլլահ Շէվքէթ էֆ., որուն յաջորդեց Մարտինի գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Մէհմէտ Նուրի էֆ.։ Անոր ալ յաջորդեց Պոլըի գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախորդ նախագահ Իւրէֆ էֆ.։ Գայսէրիի գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Պասրայի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի նախորդ օգնական Շէվքէթ էֆ.։ Լաթաքիոյ գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Կ. Պոլսոյ առեւտրական դատարանին քարտուղար եւ Իրաւագիտական վարժարանին շրջանաւարտ Արիֆ էֆ.։

—Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան՝ Գուզ Ատայի մետրապոլիտ Տ. Եռաքիմի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ յոյն հասարակութեան երեւելիներէն Սիմէոնաքի էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Նիքոսարի մետրապոլիտ Տ. Ալեքսանտրի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ յոյն հասարակութեան երեւելիներէն Իոքրաթ Թավլարիոս էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Յունաց Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Բալինիքոսի եւ Եէտի Գուլէի Յունաց հիւանդանոցին ու Բերայի աղքատասէր Ընկերութեան պատուակալ քիմիագէտ Բեգրօ Աբէրի էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Յունաց Պատրիարքարանին Խառն Ժողովին անդամներէն Զիսի, Ալեքսանտր Կանքօ, Եանքօ Հաճօրույօ եւ Մանուէլ Բաքթիվան էֆ.ներու։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Քոնսթանթինուբոլիս լրագրին պաշտօնեաներէն Տիմիթրիաքի Սոփրոնիատի էֆ.ի եւ լուսանկարիչ Նիքոլաքի Անտոբիմէնօ էֆ.ի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Զիպալըի յունական վարժարանին տնօրէն Թոսորաքի Բանիտի էֆ.ի։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Գոսովայի, Շքօտրայի, Եանեայի ու Մանաստըրի նահանգներուն մէջ ալ, ինչպէս եղած է Էտիրնէի եւ Սէլանիկի մէջ, Զապթիէի գունդերը ոստիկան–զինուորներու պիտի վերածուին։ Այդ առթիւ յանձնաժողովներ կազմուած են նոյն նահանգներու մէջ, հարկ եղած գործողութիւնները կատարելու համար։ Ասկէ զատ նոյն գունդերուն սպաներէն անոնք որ ալ եւս գործելու անկարող են, առողջապահական մարմիններու կողմէ պիտի քննուին եւ եթէ անոնց այդ վիճակը հաստատուի, հանգստեան թոշակ պիտի ստանան։ Այն սպաները որ իրենց յոռի ընթացքին համար այդ գունդերուն մէջ չեն կրնար ծառայել, տեղական զինուորական ատեաններու կողմէ դատուելով պատիժներու պիտի ենթարկուին։ Ենթասպաներէ եւ պարզ ոստիկան–զինուորներէն անոնք որ գործի անյարմար են եւ կամ յոռի ընթացքի տէր, պաշտօնէ պիտի դադրեցուցուին, բայց ատոնց մէջ եթէ զինուորական ծառայութեան միջոցին ֆիզիքական կերպով վնասուածներ եւ կամ տասը տարի եւ աւելի իբրեւ ոստիկան–զինուոր ծառայողներ գտնուին, հանգստեան թոշակ պիտի ստանան։

—Բ. Դրան մէջ կազմուած Ռումէլիի նահանգաց քննիչ յանձնաժողովին նախագահ Ֆէրիտ փաշայի հրամանով, առջի օր, նոյն յանձնաժողովին ներկայացաւ Սպարապետի Դրան ոստիկան–զինուորներու ճիւղին մէջ կազմուած յանձնաժողովին անդամներէն մէկը եւ Ռումէլիի նահանգաց ոստիկան–զինուորներու կազմակերպութեան մասին կարգ մը հրահանգներ ստացաւ։

—Ռումէլիի նահանգաց դատական պաշտօնեաներու ընտրութեան յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ։ Ատլիէի մէջ եւ քննեց վկայականները Իրաւագիտական վարժարանի այն շրջանաւարտներուն, որոնք դատական զանազան պաշտօններու կոչուած են. նաեւ նոր ներկայացողներու անուններն ալ արձանագրեց։

—Ռումէլիի նահանգաց քննիչ յանձնաժողովը երէկ ալ Բ. Դրան մէջ գումարուեցաւ Ֆէրիտ փաշայի նախագահութեամբ։

ԱՐԲԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ.— Քաղաքապետ Րըտվան փաշա ծանոյց Թաղապետական բոլոր շրջանակներուն թէ երբ թաղապետական պաշտօնեայ մը, ո՛վ որ ալ ըլլայ, հրապարակաւ արբենալուն կամ գինով ըլլալուն համար ոստիկանութեան Դուռը տարուի, անմիջապէս պաշտօնանկ պիտի ըլլայ։

—Ոստիկանութեան Նախարարութիւնը գրեց Բերայի ու Սկիւտարի կառավարիչներուն՝ տեղեկագրել թէ արբեցութիւնը արգիլող կայս. Իրատէին թուականէն ետքը ոստիկանութիւնը ո՛րքան գինովներ ձերբակալած է։ Բերայի ու Սկիւտարի կառավարիչները պատրաստելու վրայ են պահանջուած տեղեկագիրը։

—Արբեցութիւնը արգիլող կայս. Իրատէին համաձայն, ոստիկանութեան Նախարարութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներու հետեւանքով, կ'ըսէ Իգտամ, գոհացուցիչ կերպով բոլորովին նուազած է գինետուններու մէջ եւ ուրիշ տեղեր արբեցողներու թիւը։ Գինետուններուն մէջ, ուր նախապէս այնքան հոծ բազմութիւն մը կը հաւաքուէր, Իսլամներէն եւ ոչ մէկը կը տեսնուի։ Ոստիկանութեան Նախարարը իմանալով որ երբեմն գինովներ կը տեսնուին, հրամայեց որ գազաբաններու եւ նպարավաճառի խանութներու մէջ թէ՛ բաց եւ թէ գոց շիշերով ծախուող ոգելից ըմպելիները հաւաքուին. նաեւ ոստիկանութեան պաշտօնեաները արձանագրեն այդ կարգի տեղեր գտնուած ոգելից ըմպելիներու շիշերուն քանակութիւնը։

—Սպարապետ Դուռը եւ Թնդանօթարանի վերատեսչութիւնը ծանուցին ամէն կողմ թէ սպաներէն ու զինուորներէն անոնք որ հրապարակաւ արբենան եւ կամ գինով վիճակի մէջ տեսնուին, առաջին անգամ քառասունըհինգ օր պիտի բանտարկուին. իսկ երկրորդ անգամուն՝ զինուորականութենէ պիտի վտարուին։

—Ոստիկանութեան Նախարարութիւնը ծանոյց բոլոր պահականոցներուն թէ ոստիկանութեան պաշտօնեաներէն անոնք, ո՛վ որ ալ ըլլան, որ արբենան կամ գինով վիճակի մէջ տեսնուին, իսկոյն պաշտօնանկ պիտի ըլլան։

ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ.—Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազութիւնը կը ծանուցանէ պատկանեալ պաշտօնեաներուն՝ ձերբակալել Ստամպուլի նահանգին որբերու ստացուածքներուն նախորդ տնօրէն Սիւլէյման էֆ.ն, որ Եգիպտոս փախած եւ եպերելի ու խռովարարական հրատարակութիւններ ըրած ըլլալուն համար իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած է եւ պիտի դատուի եղեռնադատ ատեանին առջեւ։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին շինութեան ծախքերուն համար, ինչպէս ծանուցուեցաւ, քառասուն փարանոց դրոշմաթուղթ մը հաստատուած է։ Այդ դրոշմաթուղթը պիտի փակցուի բոլոր պաշտօնարաններու տրուած աղերսագիրներուն եւ անոնց յարակից թուղթերուն վրայ. նաեւ դատարաններու վճռագիրներուն եւ յարակից ամէն տեսակ թուղթերու վրայ։ Նպարքոսական հրամանագրով ծանուցուեցաւ կառավարական բոլոր պաշտօնարաններուն որ այդ դրոշմաթուղթը չկրող թուղթերու համար գործողութիւն չկատարուի։

ԻՏԱԼԻՈՅ թագուհիին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, օսմ. պահականաւը այսօր, դրօշներով զարդարուած էր։

ԾՆՆԴԵԱՆ տօնին առթիւ, երէկ առաւօտ, հանդիսաւոր արարողութիւններ կատարուեցան Ֆէնէրի մայր եկեղեցին մէջ։ Յետոյ շնորհաւորական ընդունելութիւններ տեղի ունեցան Պատրիարքարանին մէջ։

—Յունաց Ս. Պատրիարքը, երէկ, պաշտօնեաներ ղրկելով Ռուսիոյ, Սերպիոյ, Սեւ Լերան, Յունաստանի ու Ռումանիոյ դեսպանատունները, Ծննդեան տօնը շնորհաւորել տուաւ:

—Օրթոտոքս տէրութեանց դեսպանատուններուն մէջ, երէկ, Ծնունդի առթիւ շնորհաւորական ընդունելութիւններ կատարուեցան:

ՀՈՒՆՁՔԵՐԸ.—Էտիրնէի կուսակալութիւնը հեռագրեց անտառներու, հանքերու եւ երկրագործութեան նախարարութեան թէ նահանգին մէջ, այս տարի, ձմեռուան հունձքը շատ տեղեր պակաս է: Կարգ մը տեղեր ցանուած սերմերն ալ անցեալ տարուանին հարիւրին 60–70 համեմատութեամբ են: Ասոնց ծլումը գոհացուցիչ է:

—Պէյրութի կուսակալութիւնն ալ հեռագրած է նոյն նախարարութեան թէ վերջերս տեղացած անձրեւներու հետեւանքով կարգ մը տեղեր ձմեռուան վարուցանը սկսած չէ. զանազան տեղեր թէեւ վարուցան կատարուած է, սակայն վերջին վիճակը դեռ յայտնի չէ:

ԴԱՑՍԵՐԻԻ ոստիկան-զինուորներու հազարապետը, որ հիւանդ էր, մեռեր է:

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Պոլսոյ Մարքուճըլարի կողմէ Թօռաֆիէի վաճառական Եսարոսա Ընկերութիւնը, կ'ըսէ Իգտամ, սնանկ հռչակուեցաւ ծովային առեւտրական դատարանին որոշումով: Դատարանին անդամ Մարգար էֆ. ժիւժ գոմիսէր կարգուեցաւ եւ փաստաբան Գատրի պէյ ու Պ. Պրէթիմա ալ առժամեայ սէնտիք:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Երեքշաբթի օրը Եգիպտոսի մէջ քոլէրայէ դէպք ու մահ չէ պատահած:

—Ծիրտէի մէջ հանրային առողջապահական կացութիւնը գոհացուցիչ է:

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ նոյեմբեր ամսուան հասոյթն է 854,532.20 ղրուշ: Անցեալ տարուան նոյն ամսուն 892,114.25 էր, որով այս տարուան նոյեմբերին 37,852.05 ղրուշի պակաս մը կայ: Նախորդ ամիսներու հասութից առաւելութիւնն էր 550,208.10 ղրուշ: Նոյեմբերի այդ 37,852.05 ղրուշի պակասը զեղչելով նոյն գումարէն, կը մնայ 512,626.05 ղրուշ:

ՎԱՆԱՅ կուսակալութեան ծանուցուեցաւ, կ'ըսէ Իգտամ, պաշտօնէ դադրեցնել տեղւոյն Էվգաֆի հաշուակալը, անկարողութեանը համար, եւ անոր տեղ փոխանորդ մը կարգել ու միանգամայն հաշիւները քննել:

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը շուտով կը նորոգէ Ֆէնէր Պաղչէ, Ֆէրահ ու Էսէրը Շէվքէթ շոգենաւերը՝ Հայտար Փաշայի ու Գատըգիւղի գիծերուն յատկացուելու համար:

ՀՐԵԱՆԵՐՈՒ ճէմաաթ Պաշիներուն նոր կնիքներ պիտի տրուին իբրեւ մուխթար. ատոնց անունները նաեւ պիտի նշանակուին կնիքներուն մէջ:

ԳՈՆԵԱՅԻ նոր կուսակալ Թէվֆիգ պէյ, երէկ, իր պաշտօնատեղին ժամաներ է:

ԱՏԱՆԱՅԻ կուսակալութիւնը խնդրեց առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն՝ տասը հազար ոսկի եւս ղրկել տեղւոյն երկրագործական պանքներուն, որպէս զի օգնութիւն մը ըլլայ երաշտութենէ վնասուող կարօտ երկրագործներուն:

ՎՃՌԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Էրզրումի վաճառականներէն Պալասանեան Յովհաննէս էֆ. հանքի մենաշնորհ ստանալու համար 1700 ոսկի յանձնած էր Խընուսցի Տիգրանի, բայց այս վերջինը այդ գումարը ֆր.ի վերածած եւ իր անունով Քրէտի Լիոնէի յանձնած էր: Էրզրումի վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղը մէկ տարուան բանտարկութեան դատապարտած է Տիգրանը՝ իբրեւ վստահութեան զեղծում գործող. Նաեւ որոշած է որ ձեռք անցուած երկու «չէք»երու համաձայն, այդ 1700 ոսկին Քրէտի Լիոնէէն առնուի եւ Պալասանեան Յովհաննէս էֆ.ի յանձնուի: Այդ առթիւ խնդիր ծագած ըլլալով որ վճռագիրը ի՛նչպէս պիտի զեկուցուի Քրէտի Լիոնէի, քանի որ այդ պանքը օտար հաստատութիւն մըն է, դատական նախարարութիւնը որոշեց որ այդ վճռագիրը արտաքին գործոց նախարարութեան միջոցաւ հաղորդուի նոյն պանքային:

ՊՈԼՍՈՅ Այասոֆիա թաղին սրճարաններէն մէկին մէջէն, երէկ առտու, մուխ մը կ'ելլէր: Ոստիկանութիւնը խուցին ներս մտաւ եւ տեսաւ թէ խահուէճին՝ Հասան եւ սպասաւորները՝ Սաատէտտին ու Մուսթաֆա զգայազիրկ մնացած են: Ասոնք խուցէն դուրս հանուեցան: Մուսթաֆա մեռած էր, իսկ միւսները մահամերձ ըլլալով հիւանդանոց տարուեցան: Պատճառը այն էր թէ սրճարանին նստարաններուն տակ գտնուած ածուխները բորբոքած էին ու կը մխային: Հետեւաբար այդ երեք հոգին թունաւորուած էին:

ԵՐԳՉՈՒՀԻ ՄԸ ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ ԵՂԱԾ. — Աւստրիացի Յանի Քրէր անուն կին մը որ Բերայի երգեցիկ սրճարաններուն մէջ երգչուհի էր, առջի գիշեր Քոնքորտիայի վարի յարկի օթեակներէն մէկին մէջ յանկարծամահ եղաւ սրտի կաթուածէ: Քառասուն տարեկան էր. վրայէն գտնուեցան փոքրիկ ոսկի ժամացոյց մը, կեղծ ադամանդէ օղեր, երկու մատանի, մետաքսէ թաշկինակ մը, ասեղ մը եւ տասը փարա:

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամ 7 1/2ին Պէշիկթաշի Շէնլիք Տէտէ թաղի Աշա փողոցը Զէքիա անուն թրքուհիի մը տունէն հրդեհ ծագելով չորս կողմը տարածուեցաւ եւ քանի չափ տուներ այրեցան:

ՈՐԴԵՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Սկիւտարի ոստիկանութիւնը բերել տուաւ տօքթ. Ալէքսանտրոսը որ, ինչպէս ծանուցինք, դեղ մը տուած էր Սուրբիկ անուն սպասուհիի մը զաւակը վիժելու համար: Բժիշկը յայտարարեց թէ տուած դեղը վիժելու համար չէր, այլ պարզ մաքրողական մըն էր: Գործին տեղեկագիրները յանձնուեցան դատարանի:

Պ. ԲՍԱԼԹԻԻ կարասեաց վաճառատունը, այս օրերս ճոխ մթերք մը ստացած է ամէն տեսակ կարասիներու, սրահի, ննջասենեակի, ճաշասրահի համար, եւլն.: Գիները զեղչուած են: 28—30

ԲԻԼԶՆԵՐԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ԳԱՐԵՋՈՒՐ.— Պ.Պ. Տէմսթրաքօբուլօ եղբարք եւ Ընկ.ը, նոտարական պաշտօնագրի մը համաձայն, որ վաւերացած է աւստրիական հիւպատոսարանին կողմէ, Կ. Պոլսոյ եւ շրջականերուն մէջ միակ գործակալը եղած են «Բիլզնէր Կէնոսէնշաֆթ–Պրաուէրի» համբաւաւոր գործարանին գարեջուրին: Յայտնի է թէ, Բիլզնէրի ճշմարիտ գարեջուրը, որ այնքան գնահատուած է ըմպելիք ճաշողներու կողմէ, իր ախորժելի համէն զատ առողջապահական ըմպելի մըն է, ինչպէս յայտարարած են բժշկական հեղինակութիւններ: Աւելցնենք թէ իր գնին աժանութիւնը դիւրամատչելի կ'ընէ զայն գարեջուրի սիրահարներուն: Ռէօմիւրի 15 աստիճան ջերմութեան տակ իր յատկութիւններէն եւ ո՛չ մէկը կը կորսնցնէ: Հանրութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք զգուշանալ Բիլզնէրի ուրիշ կարծեցեալ վաճառանիշերէ, որոնք օտարոտի են: Առաջին անգամն է որ Բիլզնէրի ճշմարիտ գարեջուրը կը ներածուի մայրաքաղաքիս մէջ: 25—26

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Կիրասոնէն կը գրեն մեզ դեկտ. 16 թուով.—«Ինչպէս ամիսներ առաջ գրած էինք, տեղւոյս երկսեռ վարժարաններուն տնօրէն Կարապետ էֆ. Թոփալեանի Կիրասոնի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին քահանայութեան պաշտօնը ստանձնելու խոստումը, այս անգամ ալ կը փութանք իմացնել թէ Թաղ. Խորհուրդը իրեն մատուցուած 280ի մօտ ստորագրութեամբ հանրագիրը վաւերացնելով, ղրկեց Վիճակիս Առաջնորդ Տ. Եղնիկ վարդապետին՝ խնդրելով ընտրեալ քահանացուին ձեռնադրութեան առթիւ հարկ եղած օրինական վկայականը: Այս առթիւ չմոռնանք գոհունակութեամբ յիշել Առաջնորդին ու մեր թաղականութեան միջեւ վերսկսուած այն բարւոք յարաբերութիւնները՝ որոնց յապաղութեանը ջերմ փափաքող էինք: Անտարակոյս ենք թէ, Եղնիկ վարդապետ ճանչցած է Կիրասոնի այն գայթակղութեան քարերը՝ որոնք դժբաղդաբար ծնունդ տուին իր եւ մեր համակրելի թաղականութեան միջեւ տեղի ունեցած անախորժ միջադէպին: Ընծայացուն Կ. Թոփալեան՝ իր ձեռնադրութեան կնքահայր Թաղ. Խորհուրդի ատենապետ Մատթէոս էֆ. Թոզալեանի ընկերակցութեամբ, ամսոյս 14ին, չորեք օր, խտիւական շոգենաւով մեկնեցաւ Սամսոն, ձեռնադրուելու համար Ճանիկի Առաջնորդ Տ. Յակոբ Աչոտ եպիսկոպոսէ: Քաղաքիս Հայերը անձկանօք կը սպասեն նորընծային վերադարձին, զի ուրիշ տարիներու պէս այսուհետեւ հանդիսաւոր տօնական օրեր անմխիթար չպիտի մնան: Քաջայոյս ենք թէ, անյապաղ վերադառնալով, յառաջիկայ Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ նորընծային մատուցանելիք անդրանիկ պատարագին իմաստալից քարոզովը հոգեւորապէս մխիթարուելու բարեբաղդութիւնը պիտի կրնանք վայելել:»

—Ս. Պատրիարքը թագրիր մը գրելով Քաղաքապետութեան, խնդրած է որ Պատրիարքարան եւ Մայր եկեղեցի տանող ճամբաներու սալայատակները շինել տալու համար հարկ եղած հրամանը տայ Թաղապետութեան:

—Սսոյ Կաթողիկոս Տ. Սահակ Սրբազան հեռագիր մը ուղղելով Տ. Բարթողիմէոս արքեպիսկոպոսի, շնորհակալութիւն յայտնած է, իրեն կողմէ յայտնուած շնորհաւորութեան եւ համակրութեան համար:

—Իպրայիլէն հայ կին մը՝ Պատրիարքարանի միջոցաւ 60 ֆր. ղրկած է Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, որպէս զի իր հանգուցեալ քրոջ հոգիին համար Ս. Պատարագ մատուցանել տայ Հիւանդանոցի մատրան մէջ:

—Սեւլիք հետեւեալը կը գրէ ծանօթ դրամատէր եւ բարերար Պ. Իսահակ Ժամհարեանցի սպանութեան առթիւ.— «Մոսկուայի թերթերը կ'ըսեն թէ Հայ դրամատէր Ժամհարեանցի սպանիչը, որուն ո՛վ ըլլալը չէ ստուգուած դեռ, Մոսկուայի մէջ կը բնակէր նոյեմբ. 26էն ի վեր (Հ. Տ.). այս անձը կահաւորուած տուն մը բռնած էր եւ ցոյց տուեր է ապահովաբար կեղծ անցագիր մը, գերմանահպատակ Միշէլ Նաքոլով անունով: Ուրիշ երիտասարդի մը հետ յիշեալ կահաւորուած տունը եկեր է: Իր ամբողջ բեռը կը կազմէր պայուսակ մը: Ոճրագործը ճաշեր է մօտակայ ճաշարանի մը մէջ, ուր առատաձեռնութեամբ դրամական նուէրներ կու տայ եղեր սպասաւորներուն, անանկ որ զայն բարեկեցիկ մէկը կը կարծեն եղեր: Ոճրին գործուած օրը՝ ոճրագործը այդ կահաւորուած սենեակին ունեցած պարտքը վճարեր եւ մեկներ է, յայտարարելով թէ բարեկամի մը հետ Պետերսպուրկ կ'երթար, եւ եթէ դիպուածով իր բարեկամը չկարենայ ժամանակին ժամադրավայրը գալ, իր սենեակը պիտի վերադառնայ երիկուն չեղած: Իր կրած ռէվոլվէրը հինգ հարուածեան եւ բոլորովին նոր է եղեր:»

— Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը հրատարակած է նոյն հաստատութեան 1901 տարուան տեղեկագիրը: Տեղեկագիրը կը բաժնուի երեք մասի. Ա. Տեղեկագիր հաստատութեան իւրաքանչիւր բաժնի, Բ. Տեղեկագիր հաստատութեան օժանդակ յարկերու, Գ. Տեղեկագիր հաստատութեան կալուածներու, գոյքերու եւ ելեւմուտքին: 1901 տարեշրջանին՝ հիւանդանոցին բժշկական բաժնին մէջ դարմանուած 1358 հիւանդներու 1264ը մեկնած են. իսկ վիրաբուժութեան բաժնէն 647 հոգի. ընդ ամէնը 1911 հիւանդ առանց հաշուելու հոգեվարքները, որով մուտքի ընդհանուր գումարը եղած է 1931: 1899ի տարեշրջանին դարմանուած էին 1638 հոգի, 1900ին՝ 1840, իսկ անցեալ տարի՝ 1931: Հիւանդներու երեք չորրորդը այր եւ մէկ չորրորդը միայն կին են:

Այդ մնացող հիւանդներէն 840ը դուրսէն եկած են եւ 411ը Հաստատութեան զանազան յարկերէն: Ասոնց մէջ կան 13 օտարազգիներ ալ, 4 Թուրք, 6 Յոյն, 1 Լատին, 1 Հրեայ: Դարմանուող հիւանդներէն 234ը մեռած են: Նոյն մէկ տարուան մէջ վիրաբուժական բաժինը ընդունուած են ընդ ամէնը 631 հիւանդ, որոնց վրայ նախորդ տարիէն մնացածներն ալ աւելցնելով, ընդհանուրին թիւը կը յանգի 693ի: Ասոնցմէ 46ը տակաւին կը դարմանուին, հետեւաբար տեղեկագրին մէջ խօսուած է միայն 647 հիւանդի վրայ, որոնց 424ը այր եւ 140ը կին, 60ը տղայ եւ 23ը աղջիկ են: Այս 648 հիւանդներէն 321ին վրայ գործողութիւն կատարուած է, իսկ մեծ մասը դեղերով դարմանուած է եւ մէկ մասն ալ հեռացած, ախտին անբուժելիութիւնը նկատի առնելով: Տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ՝ 647 հիւանդներէն 38 միայն մեռած են: Վիրաբուժապետ Տօքթ. Զարդարեան էֆ. մանրամասն բացատրութիւններ կու տայ իր կատարած մէկ քանի կարեւոր գործողութիւններուն վրայ: Յիմարաբոյժ տօքթ. Մոնճէրիի տեղեկագիրը, նշանակելի բարւոքում մը չներկայացնելէ զատ, այս տարի անգամ մըն ալ երեւան կը հանէ այդ յարկին արգահատելի վիճակը, ուր թոքախտէ վարակուածներու թիւը կը շատնայ եւ անցեալ տարի 100ին 50էն աւելի մահ պատահած է, եւ ինչպէս կ'ըսէ տօքթ. Մոնճէրի, մեծագոյն մասը յիմարանոցին մէջ առած է հիւանդութիւնը: Տօքթ. Մոնճէրի՝ այս յարկին համար անմիջական կարգադրութեան մը պէտքը զգացնելէ յետոյ կ'առաջարկէ յիմարները փոխադրել առժամապէս Հիւանդանոցին այն թեւին մէջ, ուր կը գտնուին այժմ հիւանդ կանանց բժշկական եւ վիրաբուժական բաժինները, ուր հիւանդները աւելի նուազ են քան յիմարները եւ այս վերջին ճիւղն ալ փոխադրել փոխադարձաբար արդի յիմարանոցը, մինչեւ որ նուիրատու մը ծախքով տաղաւարներ կառուցուին բժշկական եւ վիրաբուժական բաժիններուն համար: Տօքթ. Մոնճէրի դիտել կու տայ որ, իւրաքանչիւր տարի ընդհանուր անդամալուծութիւններու թիւը կ'աճի եւ թէ բոլոր այս հիւանդութիւնները ժառանգական կամ վարակեալ գաղղիական ախտէ առաջ եկած են:

Այս բժշկական տեղեկագիրներէն յետոյ կու գայ Որբանոցի տեղեկագիրը, ուրկէ կը հասկցուի որ նոյն հաստատութիւնը բացի նախապատրաստականէն, ունի ուրիշ 6 դասարաններ ալ 192 աշակերտներով, որոնք 7 դաստիարակ ուսուցիչներէ զատ, ունին 6 այցելու ուսուցիչներ: Աղջկանց որբանոցն ալ ունի 86 աշակերտուհի, 4 դաստիարակ վարժուհի եւ մէկ քանի այցելու ուսուցիչներ: Այս բաժնին մէջ ասեղնագործութեան եւ ձեւագիտութեան դասեր աւելցած են: Որբերու եւ որբուհիներու կը տրուի առաւօտները կաթ կամ թէյ՝ հացով, նաեւ պաղ միս՝ աղջկանց, կէս օրին եւ երեկոյին մսեղէն կամ մսով բանջարեղէն եւ կամ ձէթով կերակուր: Տկարակազմ տղոց համար մասնաւոր սնունդ կը տրուի: Աշակերտները տարին անգամ մը նոր զգեստ եւ 2–3 անգամ նոր կօշիկ կը ստանան: Տեղեկագրին մէջ խօսուած է նաեւ արհեստանոցներու վրայ: Անցեալ տարի 3 աշակերտ Կայս. Լիսէն ընդունուած են, 2 տղաք Երուսաղէմի վարժարանը, 1 տղայ Պէզազեանց վարժարանը, 8 մանչ եւ 16 աղջիկ ալ իրենց տեղերը ղրկուեր են եւ 4ն ալ մեռեր են: Որբանոցին մէջ կան նաեւ 20 թոշակաւոր աշակերտներ:

Տեղեկագրին մէջ խօսուած է նաեւ Հաստատութեան միւս մասերուն վրայ, ի մէջ այլոց մոմարանին, որուն համար կ'ըսէ տեղեկագիրը թէ մայրաքաղաքիս մոմի գործարաններուն հետ կրնայ մրցիլ:

Ասկէ վերջ մանրամասն ցուցակներ կան պատրաստ հանդերձեղէններու, պատրաստ կարասիներու, սպառած պարէններու, խոհանոցի, անասնարանի, մառանադարանի դիւանի վիճակը, կալուածներու ցուցակը, կտակեալ կալուածները, վագըֆները, արժեթուղթերու թիւերը եւլն.:

Հաստատութիւնը տարեկան 12000 ոսկի ծախք մը ունի, որուն գրեթէ 5 հազար ոսկին հաստատուն եկամուտէ եւ 5000 ոսկին հաւանական եկամուտէ կը գոյանայ եւ տարեկան 2000 ոսկիի բաց մը կայ, որ նիւթական եւ դրամական նուիրատուութեամբ կը հոգացուի: Հաստատուն եկամուտներու մէջ կը գտնուին կալուածներու եւ վագըֆներու հասոյթը, որ կը կազմէ տարեկան 850 ոսկի, կառավարութեան հացի եւ մսի նպաստը՝ 3600 ոսկի, Մալիէի թոշակ՝ 220 ոսկի, Թիճարէթ Խանի հասոյթէն արհեստական վարժարանի խնամակալութեան նպաստը՝ 600 ոսկի եւ կարգ մը ուրիշ նպաստներ, իսկ հաւանական եկամուտներու մէջ կան տօնական այցելութեան, ծաղկեպսակի եւ ծաղկեփունջի հասոյթ՝ 530 ոսկի (անցեալ տարի ծաղկեպսակէ գոյացած է 80,109 ղրշ. իսկ ծաղկեփունջէ՝ 20,286 ղրշ.). անցեալ տարի առտնին գանձանակներու հասոյթը եղած է 13,358 ղշ., եկեղեցեաց պնակներէ 25.179 ղրշ., եկեղեցիներու գանձանակներէ՝ 18,228 ղշ., Օրացոյցի հասոյթ՝ պարզ եւ ընդարձակ՝ 96,236 ղշ., դրամական նուէրներ (տարեկան, պարբերական, միանուագ) 161,000 ղշ. Նիւթական նուէրներ՝ 100,575 ղրշ., Նուագահանդէս՝ 116,041 ղրուշ: Ասոնք են աւասիկ գլխաւոր նուիրատուութիւնները. եւ ասոնցմէ դուրս կան ուրիշ նուիրատուութիւններ հասոյթներ ալ: Հասոյթի առաւելութիւն կը կազմէ 107,676 ղրշ.: Ծախքի բաժնին մէջ կայ սնունդի մասը՝ 529,046 ղրշ. պաշտօնէութեան ամսական՝ 257,996 ղշ. զանազան ծախք՝ 56,813, կալուածական եւ նորոգութեան ծախք՝ 46,068, կալուածական տուրք՝ 15,195, ապահովագրութիւն կալուածոց եւ Հաստատութեան 9995 ղրշ.:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
Պատրիարքարանէ

Բարեյիշատակ Յովսէփ Իզմիրեանցի կտակին տրամադրութեան համաձայն, Սահակ-Մեսրոպեան գրական մրցանակաբաշխութիւնները տեղի պիտի ունենան 1903 Յունիս 26ին յաւուր տօնի Սրբոց Թարգմանչացն Սահակայ եւ Մեսրոպայ:

Այն ամէն հեղինակներն ու բանասէրները որ հայ Դպրութեան եւ գրական պատմութեան վերաբերեալ ո՛ եւ է երկասիրութեամբ կը փափաքին մասնակցիլ սոյն գրական մրցանակին, կը հրաւիրուին իրենց աշխատասիրութիւններն յղարկել մինչեւ 1903 փետրուար վերջ՝ առ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն ի Կ. Պոլիս. տպագիրներն երեքական օրինակ, իսկ ձեռագիրները մէկ օրինակ, բայց յստակ գրուած:

Յղուած գիրքեր, եւ երկեր, մրցանակ ընդունին կամ ոչ, ետ չեն դարձուիր:

Մրցանակի ներկայացուած երկասիրութիւնք պէտք է ըլլան բաւական ընդարձակ աշխատութիւններ նիւթի, գիտի եւ ոճի առաւելութիւններով ճոխացած եւ անձնական ու նոր ուսումնասիրութիւններով պատրաստուած:

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 7 յունուար.— Այսօր, արքունական պարահանդէսին մէջ, Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը տեսակցեցաւ դեսպաններէն ոմանց հետ եւ իրեն ներկայացնել տուաւ դեսպաններէն անոնք զորս տակաւին անձամբ չէ ճանչցած:

ԺԸՆԷՎ.— Լուիզ իշխանուհին, արքայական գերդաստանին ի յարգանս, փափաք յայտնած ըլլալով առանձին մնալ Ժընէվի մէջ, դատավարութեան ամբողջ տեւողութեանը միջոցին, Պ. Ժիրոն մօտերս Լոզան պիտի ուղեւորի:

ՄԱՏՐԻՏ.— Պ. Սականթայի յուղարկաւորութիւնը այսօր կատարուեցաւ: Ներկայ էին բոլոր նախարարները: Թափօրին անցած ճամբաներուն վրայ զինուորներ բարեւի կեցած էին:

ԲՐԷԹՈՐԻԱ.— Հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Պ. Չէմպըրլէնի: Ներկայ գտնուեցան նաեւ Լորտ Միլնէր եւ Պոթա ու Տըլարի զօրավարները:

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՍԷԼԱՆԻԿ, 7 յունուար.— Այս առտու մեռաւ Պ. Սատի Լէվի՝ Էբօքա եւ Ժուռնալ տը Սալոնիք լրագիրներու հիմնադիրը: Ութսուներեք տարեկան էր:

ՄԱՏՐԻՏ.—Պ. Սականթայի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ: Ստուար բազմութիւն մը ներկայ էր՝ ամէն տեսակ կուսակցութիւններէ: Պաշտօնական բոլոր մարմինները ներկայ էին:

ՀՌՈՄ.—Կը ծանուցուի թէ համաձայնութիւնը կատարեալ է՝ Լա Հէյի իրաւարարութեան համար: Իտալիա, Անգլիա, Գերմանիա ու Վէնէզուէլա վերջնականապէս հաւանեցան:

—Ռուսիոյ կայսեր Հռոմ տալիք այցելութեան թուականը վերջնականապէս որոշուեցաւ: Մարտ 3ին տեղի պիտի ունենայ: Երկու օր պիտի մնայ:

—Նախարարապետ Պ. Ծանարտէլլի ծանրապէս հիւանդ է ինֆլուէնցայէ:

ՍԷՆ-ԿԱԼ.— Երկրաշարժի խիստ զօրաւոր ցնցումներ զգացուեցան առտուն Զուիցերիոյ քանի մը գաւառներուն մէջ:

ՏՐԷԶՏԱ.— Սաքսոնիոյ թագաւորին վիճակին բարւոքումը այսօր ալ շարունակուեցաւ:

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Ծերակուտարանը որոշեց ընդհանուր սպայակոյտ մը հաստատել Մ. Նահանգաց բանակին համար:

ԲԱՐԻԶ.— Հաւաստեաւ զրոյց կայ թէ ծովակալ Ֆուռնիէ ծովային նախարար պիտի ըլլայ Պ. Բէլլըթանի տեղ:

ԲԱՐԻԶ.— Մարդաչափութեան ամբորէն Պ. Պերթիլիոն իր դրութեան համաձայն չափեց Իւմպէր-Տօրինեաքները, բայց Տիկին Իւմպէր ու Մարիա Տօրինեաք միայն լուսանկարուեցան: Այդ միջոցին Թէրէզ յայտարարեց թէ ձերբակալուած օրէն ի վեր իր ծանրութենէն տասը քիլօ պակսած է:

—Մատրիտի ֆրանսական հիւպատոսը 15,000 բէսէթա յանձնեց տեղւոյն կառավարիչին՝ Իւմպէրները ձերբակալող ոստիկաններուն տրուելու համար: Այն լուրը թէ անստորագիր նամակին հեղինակն է փաստաբան Բոթարէլլօ, մեծ յուզում կը պատճառէ, մանաւանդ գրական միջավայրերու մէջ:

—Իւմպէրներուն հասցէին բազմաթիւ նամակներ կը հասնին, անոնց ձեռագիրը ստանալու համար: Ամէնէն աւելի Թէրէզ Իւմպէրի ձեռագիրը կը պահանջուի:

—Ֆրէտէրիք Իւմպէրի հարցաքննութիւնը երեք ժամ տեւեց: Գլխաւոր առարկան էր Բարէրի ունեցած դերը նոյն ընտանիքին գործառնութիւններուն մէջ: Ֆրէտէրիք Իւմպէր մինչեւ վերջը աշխատեցաւ Բարէրը պատասխանատուութենէ ազատել, ըսելով որ իբրեւ հաւատարիմ ծառայ ինքնաբերաբար գործած է: Ռոմէն Տօրինեաք ալ խօսեցաւ Ռանթ Վիաժէրի ծագումին վրայ, ըսելով որ օրինաւոր ու լաւ գործ մըն էր եւ աւելի բարւոք վիճակ մը պիտի ստանար: Թէրէզ Իւմպէրի հարցաքննութիւնը երեքշաբթի պիտի սկսի:

ՎԻԷՆՆԱ.—Սաքսի իշխանը ներողամիտ տրամադրութիւններ ունի իր կնոջ՝ Լուիզ իշխանուհիին նկատմամբ: Համոզուած է որ անտեղի հեռացումը՝ անոր եղբօրը՝ Լէօբոլտ արքիդուքսին ազդեցութեանը արդիւնքն է. Նաեւ թէ իշխանուհին աւելի լաւագոյն զգացումներ պիտի ունենայ եթէ Ժիրոնի ազդեցութեանը տակ չգտնուի: Լուիզ իշխանուհիին մայրական սէրը ամէն բանի պիտի յաղթէ, վասն զի չափազանց կը սիրէ իր զաւակները: Եթէ իշխանուհին Տրէզտա դառնայ, իր զաւակները պիտի կրնայ վերստին տեսնել, բայց պայմանով որ բոլորովին քաշուած կեանք մը վարելու հաւանի, այսինքն թէ պիտի կրնայ Սաքսոնիայէն դուրս, բայց սահմանագլուխէն ալ հեռու, տեղ մը բնակիլ: Սաքսոնիոյ թագաւորը կ'ուզէ խիստ միջոցներու դիմել, բայց իշխանը աւելի հաշտարար տրամադրութիւններ ունի: Իշխանուհին եթէ կարգադրութիւն մը առաջարկէ, պիտի չմերժուի: Զաւակները, մանաւանդ ամէնէն փոքրը, միշտ մայրերնին կ'ուզեն եւ շատ դժուար է զանոնք համոզելը: Մայրն ալ անոնց սպասուհիին կը դիմէ տեղեկութիւն առնելու:

ԼՈՆՏՈՆ.—Տըրնուի քաղաքապետութիւնը, երէկ, կլէնքսէի կայարանին մէջ ընդունեց Պ. Չէմպըրլէնը: Խուռն բազմութիւն կար: Կայարանը զարդարուած էր: Պ. Չէմպըրլէն ճառ մը խօսելով ըսաւ թէ պատերազմէն առաջ բերած տառապանքներուն հակառակ, սփոփանք մը կայ՝ այն է թէ տէրութեան քաղաքացիները առաջուընէ աւելի իրար աղէկ կը ճանչնան: Նախարարը յարեց թէ պատերազմը անքակտելի կապեր ստեղծած է: Պ. Չէմպըրլէն եղած ընդունելութեանց համար շնորհակալութիւն յայտնելով մեկնեցաւ: Լորտ Միլնէր եւ Սըր Արթուր Լօալէյ Զարլեթոնի մէջ միացան Պ. Չէմպըրլէնի եւ անոր հետ Բրէթորիա գացին:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ 26 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ք. Կ.	31	37
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	118	37
Ռիբբէթի Խայրիէ		29	20
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Յօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Յամ. Ապահ. Ընկ.		4	25
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	—
» ժուիսանս		1	45
» պարտաթուղթ		493	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		491	—
Թրանսվալ		145	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		264	25
Լավրիոմ		75	—
Անատոլըի Երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	80
« պարտաթուղթ «		517	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	27
Անգլիական ոսկի	»	110	08
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէթալիք	»	102	50
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ռ.	8	60

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 3/4
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	06

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Յունուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ	93	43
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.	56	50
» » » Գ. բաց.	28	87
» » » Դ. գոց.	29	12
Օսմանեան Պանքա	13	75
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	—
» Մոնոբոլ	44	—
Պուլկարական 1888	95	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ	107	12
Տօմինիալ	103	25
Թրանսվալ	5	75
Այտին Երկաթուղի	14	—
Փոխանակագիր	25	36 1/4

ԲԱՐԻԶ, 7 Յունուար

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	22
Օսմ. Քոնս. սէռի Դ. բաց.	Ղրշ.	29	45
գոց.	»	29	55
» » » Բ.	»	58	—
» » » Գ.	»	22	35
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	595	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի Երկաթուղի	»	121	75
Օսմ. Մաքսատուն	»	482	—
Օսմ Ռէժի	»	368	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	507	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1094	—
Իտալական Ռանթ	»	104	40
Սպանիական արտաքին	»	87	85
Թրանսվալ	»	146	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	140
Դրամագլուխ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 7 Յունուար

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի Երկաթուղի	»	124	20
Անատ. Երկթ. պարտաթուղթ	»	103	80
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	265

ՎԻԷՆՆԱ, 7 Յունուար

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	50
Ռումէլի Երկաթուղի	»	113	—
Օսմ. Ռէժի	»	334	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 7 Յունուար

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	29	12
Ռումէլի Երկաթուղի	119	50

ՕՍՄ. ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏ

ԸՆՏԻՐ ԿԻՐ ԵՒ ՇԱՂԱԽ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ՍԹԵՆԻԱ
ԱԼ. ՊԷՕՍԷՕՂԼՈՒ, Կ. ԼԻՆԱՐՏՕ
ԵՒ ԸՆԿ.

Այս կիրը, որուն սպառումը մեծապէս աւելցած է վերջին երկու տարիներուն մէջ, շատ կարեւոր բարւոքում մը կրած է շնորհիւ ճարտարագէտ Պ. Կ. Լինարտոյի, որ գիտական երկար հետազօտութիւններէ յետոյ, յաջողած է գտնել գերազանցապէս իտրոլիք կիր մը: Լաւագոյն արդիւնքներ տուած է այս կիրը, ծովու եւ անուշ ջուրին տակ: Օտար առաջնակարգ իտրոլիք կիրերէն աւելի աղէկ է անվիճելի կերպով: 200 օսմ. ոսկիի պարգեւ մը պիտի տրուի անոր, որ ապացուցանէ թէ այս կիրը իտրոլիք չէ գերազանցապէս: Երեք պայմաններ կը միացնէ իր մէջ.— Խնայողութիւն, առողջարար հանգամանք, հաստատունութիւն:

Կեդրոնական մթերանոց, Կալաթա, Քալաֆաթ-Եէրի, Թիւ 63, ատաղձավաճառ Պ. Բէօսէօղլու Խարալամպոսի մեծ մթերանոց: Մասնաճիւղերն են Պոլիս, Բէրէյաթէճիլէր, Թիւ 394, Գատըգիւղ քարափին վրայ, Եանի Միքայէլի քով, Սամսոն՝ Անտոնօղլու Եղբարք: 40—104

ԱՆԳԻՐԸ

Ու եղաւ որ հարցուի ձեզ թէ ձեր պապերն ու մամերը ի՞նչ կ'ընէին Կաղանդի եւ Աստուածայայտնութեան տօներուն.— Ըսէք, գրուած է Անգիր դպրութեան Բ. հատորի Ա. Բ. տետրերուն մէջ, որոնք հրատարակուեցան:

Գին ամբողջին 25 ղրուշ: Դիմել Արեւելքին:

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Ճէկա Չպուքճեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորել: Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ ակցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն:

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին:

ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆԻ
ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
1903 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
43 ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՎ
ԲՈԼՈՐ ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ԵՒ ՎԵՀԱՊԵՏՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐՈՎ ԶԱՐԴԱՐՈՒԱԾ
ԳԻՆ 5 ՂՐՇ. ԹՂԹԱՏԱՐՈՎ 6 ՂՐՇ.
Կեդրոնատեղի Ն. Կ. Պէրպէրեան Տպարանը
Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճատտէսի, Թիւ 83

ՆՈՐՏՏԱՅՉԷՐ ԼՈՅՏ

NORDDEUTSCHER LLOYD
Paquebot poste Impérial Allemand

Նիւ Եորքի գիծ, ճեպընթաց
ՔԱՅԶԷՐ ՎԻԼՀԷԼՄ ՏԷՐ ԿՐՕՍԷ, Շէրպուրկ 13 Դեկ.
ՊՐԱՆՏԷՆՊՈՒՐԿ, Պրէմէնէն 6 »
ՖՐԱՆՔՖՈՒՐԹ, » 13 »
ՆԷՔԱՐ, » 20 »
ՊՐԷՍԼԱՈՒ, » 27 »
ԹՐԱՎԷ, Ճենովա-Նափոլիէ 6 »

Պրէմէն Պալթիմորի գիծ
ՔԱՐԼՍՐՈՒՀԷ, Պրէմէնէ Պալթիմոր 18 Դեկ.
ՄԱՅՆ » » 29 »

Պրէմէն-Կալվէսդոնի գիծ
ՖՐԱՆՔՖՈՒՐԹ, Պրէմէնէն Կալվէսթոն 13 Դեկ.

Պրէմէն-Քուպայի գիծ
ՄԱՆՑ, Պրէմէնէ, 14 Դեկտ. Քուպա, Հավանա, Մանզանիլօ:

Պրէմէն-Պրազիլիոյ գիծ
Հանդիպելով Պահիա, Ռիօ Եանէյրօ:
ՔՐԷՖԷԼՏ, Պրէմէնէ, 1 Յունվ.
ՀԷԼԿՈԼԱՆՏ, 20 Դեկտ.ին պիտի մեկնի Պրէմէնէն եւ պիտի երթայ Լա Բլաթա, Քօրունա, Վիլլակարսիա եւ Վիկօ:

Ծայրագոյն Արեւելքի գիծ
ՏԱՐՄՇՏԱՏ, Ճենովա-Նափոլիէ 10 Դեկ.
ՇԹՈՒԹԿԱՐՏ, » » 24 »
ՊԱՄՊԷՐԿ, » » 12 »
Հանդիպելով Բէնանկ, Սինկափուր, Հօնկ Քօնկ, Շանկայ, Նակազաքի, Հիօկօ եւ Եօքօհամա:

Աւստրալիոյ գիծ
ՊՐԻՆՑ ՐԷԿԷՆԹ ԼՈՒԻՊՕԼՏ, Ճենովա-Նափոլիէ 9 Դեկ.
ՖՐԻՏՐԻՀ ՏԷՐ ԿՐՕՍԷ, Ճենովա-Նափոլիէ 30 »
Հանդիպելով Քօլօմպօ, Ֆրէմէնդըլ, Ատէլայտ, Մէլպըրն եւ Սիտնէյ:

Պիտի ընդունի ապրանք եւ ուղեւոր վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն համար:

Աւելի տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Գործակալներուն
Կ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ եւ Ժ. ՏԷՔՈՒԱՆ
Կալաթա, Գարաքէօյ Եէնի խան, Թիւ 21

Ծան.—Գործակալները յանձնառու կ'ըլլան ապրանքները ուղղակի Կ. Պոլսէն փոխադրել յիշեալ նաւահանգիստներէն մէկը:

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 687 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները ուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առաւաւելեան պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՐ, ընդհանուր գործակալ, Խնաեէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս: 579

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու տկար կազմ ունեցողներու, արեան ապականութեան և մարմի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու՝ ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն՝ ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը զանեցնեն զայն գործածողները, որոնք կամ զայն չանքով կը խմեն և կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել: Ֆրանսայի բժշկական համալսարանէն տօքթէօռ ԲՈՒՐԹՈԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի և անուշաբոյր, եղեւնի ու մանիշակի հոտը կը զգայ ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածելու: Ո՛չ խմուելու ատեն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը: Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ և փորձուած դարմանն է դժուարաշնչութեան, կուրծքի խլուածքներու, հարբուխի, կուրծքի տկարութեան և մինչեւ իսկ կրնայ առաջքն առնել Թոքախտին: Ամէն ճաշէ առաջ մէկ մէկ դգալ առնել պէտք է:

Կը ծախուի Պահճէ գաբու Քիւչիւքեան դեղարանը: Սուլթան Համամ Մէզիքի Լէնօս և Պոնտիքեանոսի դեղի մթերանոցներու և ամէն մեծ դեղարաններու մէջ:

796 23—52

ՁԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, տկարները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՈՍՖՈՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ: Այս Ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառաւ և այն անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի: Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրին ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի:

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն ետ ստանալու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտներէն Պիլեօն՝ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ույժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ: Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառաւ անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ույժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ Ovo-Lécithine Billon առնեն: Օ վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամենէն ազդու դեղն է շաքարախտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով:

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանոսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են. ու փութացէք գնել:

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօրեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և առ դիւրաւ կը խմուի: Ազդեցութիւն անմիջական: ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ ուրիշ ածողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ: Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու: Պնդութիւն, գլխացաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն:

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ: 504

NEVRALGIES

Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տօքթէօր CRONIERի ՀԱԿԱՋՂԱՅՍԻԱՑԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՒՆ.
Տուփը 3 ֆրանք, համբու ծախք չաւնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23: Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ:

Ոսկի շքանշան 1900ի Բարիզի Միջազգային Արուեստահանդէսին: Մթերանոց Մէգիր և Ընկ.:

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժէթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ: Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ:

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մէկ կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած: Անկէ զատ արժէթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահեր ամբողջապէս կ'առնէ.

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատ անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժէթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժէթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահաբեր մըն է:

ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէշթա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովագրեալ գումարներ
332 միլոն ֆրանք	114 միլոն ֆրանք	461, 3 ,390 ֆրանք

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով: Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկ սի սակերով: Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար:

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան Պոլսոյ Կարնաթան խան: Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. Կայս. Պանքային:

Ընդհանուր գործակալ ամբողջ Թուրքիոյ համար
ՈՐԴԻՔ ՆԻՍԻՄ ՊԱՐՆԱԹԱՆԻ

747 55—104

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ ճամբրա

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԽԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի դեղարաններու, դեղավաճառներու և դեղագործներու քով: 387

ԹԻ ԿՐԻՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ի

162, 924, 140 ֆռանք

Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններէ և այլ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ի

29, 765, 473 ֆռանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարմունք, կենաց եւ թոշակ, եւն.

362, 858 ,507 ֆռանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 պոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել, ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ՖՈՒԼՔԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըք փողոց, Ալլաֆեան խան:

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն կ'ըլլայ:

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա Մէյմէնէթլի խան:

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլ, Պօրտօյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նեբթիս	2400
Թէպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարօս	3000	Մէֆինըս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբըրն	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւլէթ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԵԿԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԸԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Ցուց. 8 ին Անգղիի, Ան... եկերքի,

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ցուց. 8 Անգղիի, ... Մարսիլիա,

Տ... Բարիզ համար.

Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թիւ Հան Բ...:

516 Թ. ՌՐՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ուր ամսոյ երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քամպանիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամփանիա	12950	Բավա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբըրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուլթոնի	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 255

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԸՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ստորոյ ե խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով:

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆ.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ընդհանուր Քննիչ Ա. ՀԻՒՐՊԻՒՔ
Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՈՐ ՐԷՊՐԷՆ

Ընդարձակ մանրամասնութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, հին մաքսատան տեղը գործակալութեան գրասենեակը: 524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1089	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Աքիօսզօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սքէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Չըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օնիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրազօ	1841	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասրօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիրքօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէրանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գիլօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Քօնկօ շոգենաւը Նաւապետ Սմիթ ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է, Լօ-ենզօ շոգենաւը, Նաւապետ Ո ինկ ընդհանուր վաճառքով Օտեսայէն հոս կը սպասուի յու նուար 15ին:

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՔ ԷՆՐԻՉՕՏ
Թ. 23—24 Քիւչիւք Մէյմէնէթ խան Պոլիս

377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան Երթեւեկութիւններ

Գշ.	24/6	Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Գշ.	25/7	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, ճաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիայէն Բոր Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ.
Դշ.	25/7	Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի.
Եշ.	26/8	Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ:
Եշ.	26/8	Սեվաստապոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Ուր.	27/9	Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Շբ.	28/10	Տարտանէլ, Միտիլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սաիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի:

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիրճինիան	10500	Ֆլավիա	3500
Արմէնեան	10500	Էմիրճիըն	3500
Քէսթրիան	10500	Արմ.ըն	3000
Լանքասթրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆրըճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վալօնիան	3700	Օբօրթօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը գրել, շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 Մեսաժըրի Հէն տեղը

[illegible]: ՃԱՐՈՒՇ ԽՈՒՍՈՒՌՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Նոյեմբեր 1 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք Թ. 224 խառն Առտու ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք Թ. 223 խառն Իրիկն. ժ.	վ.
12	—	Մկն. Էսկի-Շէհիր	Ժմն.	3	—
12	42	» Կէօքճէ Բըւնք	»	2	20
1	39	» Սապօնճը Բունար	»	1	38
2	33	» Ալայունտ	»	12	42
3	15	» Չէքիւրլէր	»	11	53
4	10	» Տէօյլէր	»	11	5
4	39	» Ինսանիյէ	»	10	20
5	3	» Համամ	»	9	53
5	14	» Կայըլկէօլ Համամ	»	9	44
6	1	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9	13
6	41	» Պէյիւք Չօպանլար	»	8	20
7	36	» Չայ	»	7	33
8	21	» Իսհագլու	»	6	40
8	45	» Ծաասիան	»	6	15
9	16	» Աք Շէհիր	»	5	53
9	48	» Ագարի բէօյ	»	5	13
10	30	» Ջաւուշճը բէօյ	»	4	35
11	8	» Իլկին	»	4	3
11	55	» Գատըն-Խանը	»	3	9
12	50	» Սէրայ-Ինի	»	2	27
1	22	» Մէյտան	»	1	47
2	22	» Բունար-Պաշը	»	12	42
3	—	Ժմն. Գոնիա	Մկն.	12	—
երկն.				առտ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք Թ. 122 խառն Առտու ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք Թ. 121 խառն Իրիկն. ժ.	վ.
1	—	Մկն. Էսկի Շէհիր	Ժմն.	11	—
1	44	» Աք Պունար	»	10	18
2	24	» Ալփու Բէօյ	»	9	46
3	4	» Պէյլիք Ախուր	»	8	58
4	9	» Սարիքէօյ	»	8	1
4	58	» Պիչէր	»	7	4
5	35	» Սապիլէր	»	6	27
6	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	6	—
7	3	» Բօլաթլը	»	5	16
8	21	» Մալը Քէօյ	»	3	49
9	15	» Սինճան Քէօյ	»	2	47
10	—	Ժմն. Էնկիւրի	Մկն.	2	—
երկն.				առտ.	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու ժ.	վ.	ԵՐԹ Թ. 324 խառն Իրիկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու ժ.	վ.	ԴԱՐՁ Թ. 323 խառն Իրիկն. ժ.	վ.
2	35	12	45	Մկն. Ալայունտ Ժմն.	2	—	12	5
2	55	1	5	Ժմն. Քիօթահիա Մկն.	1	40	11	45

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 422 խառն Առտու ժ.	վ.	ԵՐԹ Թ. 424 խառն Իրիկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 421 խառն Առտու ժ.	վ.	ԴԱՐՁ Թ. 423 խառն Իրիկն. ժ.	վ.
6	30	8	—	Մկն. Համիտիէ Ժմն.	6	—	7	30
6.	48	8	18	Ժմն. Ատա-Բազար Մկն.	5	42	7	12